הצופה

העורך: הרב מאיר ברלין

יום חמישי
יח
מנחם־אב
ת״ש
פ׳ עקב
איוב ל״א־ל״ב יבמות ג׳

Thursday
22
AUGUST
1940

עתון יומי HATZOFE DAILY TEL-AVIV

כתובת המערכת וההנהלה: תל־אביב, רחוב הרכב׳ 12, תיבת דואר 2045, טיליפון 2321.
סניף ירושלים: רחוב התבשים, בית העוצל המזרחי, תיבת דואר 538, טיליפון 3410.
סניף חיפה: רחוב הרצל 31, תיבת דואר 1043, טיליפון 623.

המחיר 6 מא״ים

מחיר הוצאה בארץ: לשנה 2.160 מא״י, לחצי שנה 1.080 מא״י, לחודש 180 מא״י.
בחוץ־לארץ: לשנה 2.800 לא״י, לחצי שנה 1.430 לא״י, מחיר המודעות: אינגשט על סור אחד — בעמוד אחרון 300 מא״י, בעמוד פנימי 250 מא״י.

שנה רביעית
791 (801)

1584 רשיונות עליה לאוגוסט—ספטמבר

בגליון היום של העתון הרשמי נתפרסמה מיכסת העלייה (שיד־יול) לחדשי אוגוסט וספטמבר: 3500 נפש, מכל סוגי הרשיונות יחד.

מספר הרשיונות (הסרטיפיקאַ־טים) הוא 1,684. מזה רשיונות למ־אה ערבים ובני עמים אחרים. 1.584 רשיונות בשביל יהודים.

ליהודים נועדו, בעצם, 1950 רשיונות, אלא שניכו 366 לחשבון עולים בלתי־חוקיים שנכנסו בחדשי מאי, יוני ויולי. לחשבון עולים בלתי חוקיים שנכנסו בחדש אפריל ניכו רשיונות בתקופת יוני ויולי.

הסידורים לחלוקת הרשיונות, שעליהם הוכרז ב־22 באפריל 1940, נשארים בתק־פם. אך ייתכן שיורשה להתחיל מחדש בקבלת בקשות להעלאת הורים נתמכים, שלא ישבו בארצות האויב בשעת פרוץ המלחמה ולא בארצות נכבשות על ידי האייב אחרי היכבשן על ידו.

אל 1,684 הרשיונות, המאפשרים כני־סתם של 3500 נפש (בקירוב) של עולים, נשיהם וילדיהם הקטנים, נוספים הרש־יונות שלא שומשו בחודש אפריל, מאי, יוני ויולי 1940, וכן רשיונות סוג ד׳, די הצורך בשביל כניסתם של נשים וי־לדם למטה מגיל 18, הקשורים לעולים הבאים בתקופה האמורה כאן ולעולים שבאו לפני התחלת תקופה זו.

עם סגירת הגליון

לונדון, 21 (רויטר). הרברט מ׳רי־סון הודיע, כי נעשו בזמן האחרון שינו־יים במבטה מכונת היריה „ברחוף״, על ידי כך יחדש היצור בעשרים אחוז. עקב החקירות בכל בעיית מבנה כלי היין הבריטיים הוכנסו שינויים כמעט לגבי כל מיני הנשק, מהרובה הקטן ועד התותח הכבד, על מנת לקצר את הזמן הדרוש לייצורם.

וואשינגטון, 21 (רויטר). „אמרי־קן ליגיון״ עברה 400 מיל מערבית להוף הבריטי ויצאה מוראיזור שגרמניה מציתתו כמסובן בשל מוקשים.

נאום צ׳רצ׳יל עודד את הרוחות

התגברות האופטימיות באמריקה: „היטלר לא יוכל לנצח בסתיו״. — מיניסטר התעופה סינקלר מסכם את הוויכוחים. — כוחנו — בהתקפות לילה בשטחי האויב. — חשבון האבידות מ־8 באבגוסט: 701:192 לטובת בריטניה.

לונדון, 21 (רויטר). נאום צ׳רצ׳יל נתקבל בהתלהבות. העתונות מציינת אותו כגלוי־לב, שקול וחדור אימון. תומכים בהחלטה לא להרשות הכנסת צרכי מזון מעבר לים לארצות שהוכבשו, כל עוד לא תפוגינה מכוחות הצבא הגרמני. בח־מימות נתקבלה ההצעה בדבר החכרת בסיסים בריטיים מעבר לאוקיינוס.

כמה עתונים רואים את רמז צ׳רצ׳יל לתעופה הרוסית כשנון מאוד.

ניו יורק, 21 (רויטר). „ניו יורק טיימס״ ו„ניו־יורק הראלד טריביון״ מק־דישים דברי הערכה חמים לנאומו של צ׳רצ׳יל ומטעימים את כוחה ועמדתה הא־מצה של בריטניה.

וואשינגטון, 21 (רויטר). הרושם הכללי שעשה נאומו של מר צ׳רצ׳יל בא־מריקה הוא, שמר צ׳רצ׳יל יודע עכשיו לבטח, כי היטלר לא יזכה לנצח הסתיו. עתונאים ותיקים אמרו: „נאום מצויין, נוסח אימון ומעודד״.

וואשינגטון, 21 (רויטר). אנשי הצבא של ארצות הברית מעריכים עתה את סיכויי בריטניה כאופטימיות גדולה הרבה מאשר עוד לפני שבועות אחדים. תמורה זו באה בעקב הידיעות המגיעות הנה על תוצאות מלחמת האוויר. על סמך דינים וחשבונות מאת משקיפים מומחים סבורים כאן, כי לבריטניה יש עתה סי־כויים מצויינים להכשיל את שאיפות הגר־מנים לשלטון באוויר. נתקבלו הוכחות לאי־היזקים קשים בהודעות הגרמניות הרשמיות על פעולות באוויר ובים, ואו־לם את ההודעות הבריטיות רואים כמהי־מנות, אם כי מחכים עדיין לפרטים מלאים. משקיפים מומחים אמריקאיים מעריכים את יחס האבדות בתעופה כ־3 : 1 לטובת בריטניה. הם סבורים, כי הבריטים הטי־לו על גרמניה ושטחי הכיבוש הגרמני פצצות במספר הכפול מכפ שנפלו על אדמת בריטניה.

לונדון, 21 (רויטר). הראשון בוויי־כוח על נאום צ׳רצ׳יל, ציר מפלגת הע־בודה, ליס־סמית, אמר, כי ההחלטות שע־ליהן הודיע צ׳רצ׳יל — בדבר הגשמת ההסגר במלואו והקלות לארצות הברית בקביעת בסיסים „הם גם החלטותיה של אומה מאוחדת״.

הוד בלישה, ליבראל, הילל את צ׳ר־צ׳יל על נאומו העדול והוסיף: „אנו יכו־לים להתגאות במנהיג בעל שיעור קומה כזה — בעת בוואת״. ציין בסיפוק את גידול כוחה של בריטניה באוויר. הזכיר את „אי ההצלחה הקלה בסומאלי״. „המר־חיקה את האפשרות של ההתקוממות הד־בשית שציפר לה זמן רב ומסלקת את החרב שהחזיקנו באחד האגפים האיטל־קיים״.

לורד ווינטרטון, שמרני, אמר: „במיק־דם או במאוחר נפתח עד למדרגה גבו־הה ביותר את האוצרות הבלתי מוגבלים עכמעט של אנשים וחמריעים באפריקה הבהודו. על המיניסטרים למושבות ול־הודו להקים את צבאות הבשה הגדולים ביתר בתולדות העולם״.

הקפטן פלאגי קבל על שבנות הברית נופלות מהאוייב במספר תחנות־השידור ודרש הקמת חמש מצות תחנות, עד כדי אופינסיבה „על פני אתר העולם״.

נאום סינקלר

סיר ארצ׳באלד סינקלר, מיניסטר הת־עופה, סיים את הוויכוח, ודן בשאלה של בציעות תלקי הקיסרות בקאבינט המלח־מה. משאלת הפארלאמנט היא, כי קאבי־נט המלחמה יהיה מצומצם ככל האפ־שר, ומידת הצימצום נתונה לשיקול דע־תו של ראש הממשלה. קשה לכלול בקא־בינט המלחמה את נציגות כל הדומיניו־נים. ישנה שיטה לשיתו הדומיניונים בהח־לטות קאבינט המלחמה ובקביעת כללי מדיניותו.

נשמעו הערות, כי הכללת מדינאים מחלקי האימפריה בקאבינט המלחמה הי־תה מסמלת את אחדות האימפריה. נימוק זה חשב מאוד. אין ספק, כי הסמל הגו־דול ביותר לאחדות האימפריה היא הש־תתפותם הנפלאה של כל הדומיניונים במאמץ המלחמה שלנו.

בהמשך דבריו אמר המיניסטר, כי הממשלה תסיק מסקנות מלקח המלחמה לגבי תכניותיה לעתיד. הצירים דרשו רוח־התקפה, צבא גדול וריכוז מתמיד של אפשרויות התעשייה למלחמה טוטא־ליה. הם פורצים בה דלת פתוחה, כי הממשלה הולכת לפי קו זה. חיל התעו־פה מגלה רוח התקפה של ומננו. הממ־שלה משוכנעת, כי יש להעביר את המל־חמה בראש וראשונה באוויר ובים. האחר כך בדרך היבשה, אל אדמת האוייב.

אשר לתכנית האימפריאלית לאימון טיי־סים אין לגלות מספרים, אולם על קדמת קדמות הגדולה תעיד העובדה, כי המס־פרים שקיום להגיע אליהם ב„ייצור״ טיי־סים מקאנאדה בחודש יולי אז אכגוסט — הושגו עוד באפריל (תשואות ממושו־כות).

מיניסטריון התעופה מתכן גם תכניות לאימון במקומות אחרים, ואין לו דעה קדומה נגד העברת בתי ספר לטייס לע־בר לימים, אולם אין הבית יכול לצ־פות להחלטה בענין זה, הואיל והעברת בתי ספר תצריך תגועה בהיקף רב. הע־ברת כמות גדולה של ציוד, וכן הרבה אנשים, ולכך דרושה שמירת סוד. המי־ניסטריון יוסיף לפעול לפי שיטתו, לא־חר שהנסיון הוכיח כי זוהי השיטה הטו־בה ביותר. על אף הפעולות הנמרצות במשך כל השבוע גדול עתה מספר הטיי־סות של אווירוני קרב, המוכנים לפ־עולה, משהיה בזמן מן הזמנים. רוח־ההתקפה של טייסות המפציצים ומשקלם הורגשו יפה בגרמניה ואיטליה. „חדות למערכת ההגנה היעילה שלנו לא יכול כוח המפציצים הגרמני הכבדים הג־דול בהרבה, לגרום לנו נזקים במידה שאפשר יהיה אף להשוותם לנזקים שאנו גורמים בגרמניה ואיטליה״.

701 אווירונים גרמנים הופלו בשעת התקפות על בריטניה מאז 8 באבגוסט, ואולם לן אבדן באותה תקופה כסך הכל 192 מפציצים ואווירוני קרב, ובכלל זה גם המפציצים שאבדו בהתקפות על גר־מניה ואיטליה (תשואות).

מעניינים עוד יותר השוואת האבידות של טייסיהם עובדי אווירונים.

יחס האבידות של טייסי הקרב בא־וויר מעל בריטניה הים סביב חופיה מ־8 באבגוסט הוא 90 לעומת 1500 ומעלה טייסים ועובדי עזר של אווירוני קרב ומפציצים גרמניים. אם לכלול את עובדי המפציצים הבריטיים שאבדו מעל לגר־מניה היו אבידות הבריטים הרבה פחות משלוש מאות, ושל הגרמנים — הרבה יותר מאלף וחמש מאות. אלה הם תישו־בים זהירים, המאיל ואבידותינו אנו נות־נים לפי ידיעות מדוייקות, ואולם ביחס לאבידות הגרמנים אין מביאים בחשבון את המספר הניכר מאוד של מטוסים, אשר לפי הכרת טייסינו והפלן, אולם הם לא ראו אותם ממש בהישברם באוויר או בנפילתם הימה או על הקרקע.

מפציצינו פועלים עתה לפי תכנית מחו־שבת ומכוונת להשמדת מטרות צבאית החשובות ביותר בשביל מאמץ המלחמה של האויב. הגרמנים בוסחים, כנראה, בהתקפות־יום המוגיות, והפצצותיהם בלי־לה אינן יעילות. התקפותינו בלילות קשות הרבה מהתקפותינו ביום, וכאשר בעשים הלילות ארוכים יותר, כן תגדל תלך דרוע שייטות המפציצים הקשים שלנו, עד שבעמיק יותר ויותר ונחדור וכה באברים החיוניים של האוייב. אנו נותנים את מחלוצותינו על ידי קבוצות מפציצים כבדים קטנות בהרבה מאלו של הגרמנים, והצלחותינו משמשות עדות חשובה ליעילות שיטתנו.

סיר ארצ׳באלד סיים באמרו, כי אין כלב בריטניה שנאה נגד עמי גרמניה ואיטליה, והתעופה הבריטית לא תשמש לעולם מכשיר למעשי אימה נגד המו־נים: המחלומות יהיו מכוונות נגד שדות תעופה, מפעלי אווירונים ומרכזים אח־רים של תעשייה צבאית ואספקה של האו־ייב. לכל מקום, שם נוצרים מכשירים לפעולה אכזרית ודיכוי — לשם תגיע ידו של חיל התעופה הבריטי ועל ידי כך ישברו האויקים, בהם ביקש היטלר לכבול את עמי אירופה (תשואות).

יומן המלחמה

מאת

ד״ר עזריאל קארליבאך

טרוצקי

קשה לנו כמובן, לשמוע את שמו מבלי שהמחשבה הראשונה תהיה: הוא יהודי. ומכיוון שכן, קשה לנו לבל לשפוט עליו כעל אחד משלנו, אחד שחובות כל אדם מישראל הין מוטלים עליו, אחד שהיה צריך להדריך את פעלו לפי מוצאו — ולא עשה.

וקשה לנו שבעתיים לשכוח שלא זו בלבד, שהתכחש לנו, אלא גם — הת־אכזר, חמא לנו, שפך דם יהודי רב, הע־מיס עלינו בגלל יהדותו מעמסת האשמות קשות ולא נתן לנו תמורת זה ולא כלום.

קשה מאוד לשכוח לו — עד מה שכח הוא אותנו.

*

ואף־על־פי־כן — לנוכח המאורע חובה להעריכו כתופעה היסטורית, ההיסטוריה האובייקטיבית לא תרשום אותו כיהודי.

היא תגיד עליו, שהיה רוח החיים של המהפכה הרוסית. והיא תראה לעולם מי־עד בעליות וירידות חייו הפרטיים את סמל ובוטו — עליית וירידת האידיאל הבולשביסטי המהפכני הטהור. לא האיש ויעניין את הלידות הבאים אלא — הורתו. טרוצקי יהיה בעיניהם אך ורק — הט־רוצקיזם.

הטרטוצקיזם, שהוא נולד לאחר מותו של לנין, לעומת הבגידה של סטאלין — הוא היה, לכל הדעות, מאמץ לשמור אי־מונים לרעיון הקומוניסטי המקורי, מא־מץ למלא את ההבטחות שניתנו לעם בימי המהפכה הראשונים. היאבקותו עם סטאלין כעם מי שרצה להפיך את הקו־מוניזם לקדמון לחפור בו, לאמצעי השל־טון האישי האכזרי, היאבקות טראגית היתה, מלחמת עולמים ואיתנים לבין האי־דיאל למנצלו, בין המתמסר למנצל, בין המאמין לציניקן, בין האנוכיות הצרה לחלום החובק כל יושבי תבל.

יאמרו מה שיאמרו, מנחות לא ידע האיש ואם נצטברו בו שנאה עיוורת, תסיסה רוגזנית תמידית, התבדלות מרי־רה — דרדך חייו שבעת החלאות תסביר זאת. תצדיק זאת.

*

היום, — כך כתב בקצרה לפני 11 שנים בתארו את דרך־חייו, — אני בן חמישים. יום הולדתי — יום מהפכת־אוקטובר. תשע השנים הראשונות של חיי בכפר נידח גרתי. שמונה שנים בביי״ס תיכוני ביקרתי. שנה אחת לאחר צאתי מבית הספר נאסרתי בפעם הרא־שונה. האוניברסיטות שלי היו בתי־הסוהר, הגולה הסיבירית וגולת חו״ל. בבתי הכלא של הצאר ישבתי שתי פע־מים. בסך־הכל כארבע שנים. בגולת סי־ביר של הצאר — בפעם הראשונה שתי שנים, בשנייה כמה שבועות. פעמיים ברח־תי מסיביר. כפלים חייתי כשתים עש־רה שנים בארצות אירופה ואמריקה שו־נות, מהן שנתיים לפני מהפכת 1905 וכע־שר שנים לאחר כשלונה. בשנת 1915 דנתה אותי ממשלת הקיסר הגרמני בהעדרי למאסר, כשנת לאחר זה גורשתי מצרפת לספרד, נאסרתי במאדריד וגורשתי משם לאמריקה. כאן הגיעתני הידיעה על מה־פכת־פברואר הרוסית. בדרכי מניו יורק לרוסיה אסרוני האנגלים במארס 1917 ועכבוני כחודש ימים במחנה הסגר בקנ־דה. השתתפתי במהפכות 1905 ו־1917, הייתי יושב ראש סובייט הצירים של פטרסבורג בפעם הראשונה ב־1905 ואחר כך ב־1917. השתתפתי במהפכת אוקטו־בר והייתי חבר הממשלה הסובייטית, כקומיסאר לענייני חוץ ניהלתי בבריסק את מ״מ השלום עם נציגי גרמניה, אוסטריה, טורקיה ובולגאריה. בקומיסאר המלחמה והצי הקדשתי חמש שנים לאר־גון הצבא האדום ולהקמת הצי האדום. בשנת 1920 קיבלתי לידי, אי לזאת, את הקמת הריסות מסילות הברזל.

חלק הארי של חיי הוקדש, — פרט לשנות מלחמת האזרחים — לעבודות ספרות ומפלגה. בשנת 1923 התחיל בית־ההוצאה הממלכתי הרוסי בהוצאת כתבי. הוא הספיק לפרסם 13 כרכים, מלבד 5 כרכי העבודות על נושאים צבאיים. כש־הגיעה ההסתה נגד הטרוצקיזם לשיאו,

(סוף בעמוד אחרון)

האנדאל וייוול של המזרח התיכון:

„בקרוב תהא לנו כאן עבודה רבה״

אנגליה איתנה ומלאת כוח ומרץ. — היטלר ונאפוליאון. — „אולי תימאס גם על היטלר הצפייה ויפנה לבסוף לעבר המזרח? — „אנו ננצח בקרב האחרון המכריע״.

גינירל וייוול, המפקד הראשי של הכוחות הבריטיים במזרח התיכון, שחזר זה עתה מאנגליה, השוה, בנאומו אמש בראדיו קאהיר, את המלחמה הנוכחית למלחמת 1914 והדגיש, שבסתיו 1915 היו בלגיה וחלק גדול מצרפת בידי האויב, רוסיה הובתה, חיל המשלוח בגאליפולי נכשל. המורקם התקרבו לתעלת סואץ והמאמצי לתעשייתי הבריטי כמעט שלא החל. עכשיו, עם כל המהלומות שקיבלנו בתבוסת צרפת, אנו נמצאים במצב טוב בהרבה מאשר היינו אז.

היטלר מאמן את צבאותיו, לפלישה לאנגליה, אולם כבר נאפוליאון התעיק בצפייתו, שהצי הבריטי יסתלק לבסוף הסיע את צבאו הגדול לעבר המזרח. אולי גם היטלר יתעייף מרוב צפייה ותוחלת נכזבה ויסיע את חייליותיו למזרח.

גינירל וייוול תיאר את המצב באנ־גליה בעצם ימי התקפות וציין את קור־רוחם של האוכלוסים, העוסקים בעסקי־הם ואינם שמים לב להרעשות. בשום מקום לא ראה כל סימני דיכאון, התו־שבים מסתכלים בקרבות האוויר כבתח־רויות ספורט ושואלים איש את רעהו על מספר „השערים״ של היום: כמה אווי־רונים אבדה האויב וכמה אנחנו. הערכות האבידות של מיניסטריון התעופה אין בהן כל גוזמה. להיפך: יותר נראה, שהם ממעיטות באמדנותיהן. התקפותי הגר־מניות גרמו נזק מועט בלבד.

הגינירל וייוול ציין, שהמזרח התי־כון תופס במחשבות העם האנגלי את המקום השני אחרי שאלת הפלישה לאנ־גליה. היתה לנו תקופה ארוכה של צפ־יית ועמידה על המשמר, אילם במזרח תהא לנו כאן עבודה רבה ואנו נקבל במילואו את חלקנו בציוד. המיוצר עכ־שיו בכמויות גדולות. אנו עמדים בשעת המשבר למלחמת זו וייתכן — בשעת נקודת המיפנה בה, אולם אימץ רוחו והח־למתו תנחישה של הגנדו הבריטי נתגלו שוב במלוא מידתם. אנו החזרנו את החירות לאירופה ב־1805, ואנו עושים זאת הפעם שוב.. ייתכן, שעוד נכונים לנו הרבה ועזועים קשים, אבל אנו ננצח בקרב האחרון המכריע.

טרוצקי נותח אחרי ההתנקשות

סיכויי לחיים: 1 נגד 10

מקסיקו סיטי 21 (רויטר). מצבו של טרוצקי עודנו אנוש אחרי ניתוח של עצם הגולגלת. הרופאים מעריכים את סיכויו להחלמה ביחס של 1 ל־10.

הידיעה על ההתנקשות בחייו אומרת: מקסיקו סיטי, 21. (רויטר). ליב טרוצקי נמצא במצב אנוש עקב התנקשות בחייו אתמול אחר הצהרים. טרוצקי מו־טל בבית חולים עירוני והרופאים אומ־רים, שהוא עלול למות בכל רגע. המת־נקש התנפל עליו כנראה מאחור והלמו בפטיש בקדקדו. טרוצקי נפצע גם בשכ־מו ובבדכו. אומרים שהמתנקש הוא יהודי־צרפתי, פראנק ג׳נסון שמו, לד־רוצקי הזמינו לתה. לאחר שתקף את מארחו היכוהו שומרי ראשו של טרוצקי עד שאיבד את הכרתו. עכשיו הוא עצור במשטרה.

שוטרים שומרים על בית טרוצקי ואי־נם נותנים לאיש להיכנס לתוכו. טרוצקי חשש מאוד להתנקשות, הואיל ולפני חו־שיים ניצול בנס מהתנקשות בחייו, כש־מאות כדורים של מכונת־יריה הרעמטו על בית־דירתו.

*

ליב דווידוביטש טרוצקי (ברונשטיין) נולד בשנת 1879 באחוזה סמוך לעיר־לי־סאוויטגראד, בדרום רוסיה, לאביו הוא הוכר אמיד. נתחנך בבית ספר ריאלי באודיסה ובאוניברסיטה הנבודוסית שם. ב־1898 נאסר בעוון פעולה ריבולוציונית ונשלח לסיביר המזרחית. ב־1902 נמלט לאנגליה בעזרת דרכיה מזוייפת. בלונדון נתחבר לחבורת פליכאנוב ולנין והשתתף ב„איסקרה״. ב־1905 חזר לרוסיה, נבחר

(סוף בעמוד אחרון)

דברי צ׳רצ׳יל — חיזוק לפלטים היהודים

מאות מלומדים יהודים עסוקים במעבדות הצבאיות

לונדון, 21 (פאלקור). בחוגים הי־הודים באנגליה עורהה סיפוק רב הפיס־קה כנאומו של ראש הממשלה מר צ׳ר־צ׳יל, בה הכריז, כי „מאז גירשו הגרמ־נים את היהודים הגמיכו על ידי כך את רמת הטכניקה שלהם, — מני אז ידנו על העליונה בשטח הטכניקה וה־מדע״. בחוגים היהודיים מציינים, כי בס־עבודות המחקרים של התעשיה הבריטית העובדת לצרכי הצבא, עסוקים מאות מלו־מדים יהודים פליטים מגרמניה, אוסטריה וצ׳כוסלובאקיה, ביניהם אחדים בעלי־שם עולמי, המספלים בהתמדה בהשגת אמצעי המלחמה הטכניים של בריטניה הגדולה. עובדים מדעיים אלה קיבלו עתה זו הפעם הראשונה, מפיו של מנהיג בריי־טניה, הבעת הערה פומבית. חברי ראש הממשלה ישמשו גם עידוד רב להמוני הפליטים היהודים, המצאים באנגלה המשתדלים במיטב יכולתם לשרת את מאמץ המלחמה הבריטי. כן רואים בחוגים היהודיים המוסמכים בדברי צ׳רצ׳יל תשו־בה ביצחה לעלילות השוגות על הפליטים, שנפרצו בעמים של הפאשיסטים.

נציב מחוז השומרון בישיבה החקלאית של המזרחי

אתמול, בשעה עשר בבוקר, באו לב־קר את הישיבה החקלאית של המזרחי נציב מחוז שומרון, מר טשרטש והעיתו, בלוויית קצין עמק חפר מר גוכרניק.

באו לקבל את פניהם נשיא הסתדרות המזרחי העולמית הרב מאיר ברלין, חבר המרכז העולמי מר א. מ. גנזבסקי, יו־שב ראש מועצת בתניה מר עוזבו בן עמי, יושב ראש מועצת עמק חפר מר בן־צבי, ארדיכל הכנין בן אורי והאגרונום י. כהנר ומכפר הרואה — הרב ש. ישראלי וי. קויפמאן.

האורחים סיירו בבניני הישיבה החק־לאית והביעו את התעניינותם לשטוף פר־טים על הבניינים ועל תכנית המשק החק־לאי של הישיבה.

ליד שולחנות ערוכים בסמוך מעם קיי־דם את האורחים בדברי ברכה הרב מאיר ברלין, שהדגיש את ערך המוסד, שהוא יחידי במינו גם לתורה וגם לחקלאות.

נציב המחוז מר טשרטש ורעיתו הביעו את הערתם הלבבית ואת הערכתם על כל מה שראו ואת תקוותם, שהמוסד הזה יפ־רח ויגביל להתקדמות המדע החקלאי בארץ.

ממחר, יום ו׳, י״ט מנחם־אב — אנו מתחילים לפרסם

סיפור מקורי

מאת הפרופ׳ פישל שניאורסון

בשם

„הרופא והפילוסוף״

הפרופיסור שניאורסון ידוע כבר לקהל קוראינו מהסיפור „חיים גראבינר״, שהמחבר גילה בו את כחו הגדול בתת־בונות בנפש האדם ובנבכי נשמתו.

כסיפורו החדש „הרופא והפילוסוף״ מתאר פרופ. שניאורסון, שהוא מיוצרי „מהו האדם״, את לבטי עולמה של האינטליגנציה היהודית במאה ה־19 ברוסיה, זו האריסטוקראטיה בעיירה היהודית באותם הימים. לפניו עוברת גאלריה שלימה של דמויות שכבר הלפו ואינן כשהן מתוארות ביד אמן רב־הכשרון.

צבא בולגאריי עומד להכנס לצפון דוברוג׳ה

על סמך ההסכם שהושג אתמול בקראיובה

בוכארשט, 21 (רויטר). הושג הס־כם בין בולגאריה לרומניה בענין חבו־רודזה. ההסכם קובע את הגבולות החדו־שים על פי המצב ב־1912. השטח הנמסר על ידי רומניה לבולגאריה כולל שני תב־לים, הדראסטור וקאליקראה, ובהם באל־שיק, כבר הועבר לכה של המלכה מאר־יה, שהיה שמור בקפלת ארמון המלך.

עדוחים בולגאריים כבר נמצאים על הג־בול, מוכנים לתפוס את השטח החדש מיד לאחר חתימת ההסכם הסופי. המועזות האלה ייתפסו תוך שלוש שעות ויקבעו בהם שלטונות בולגאריים, כדי למנוע אינצידנטים. נמשך משא מתן לסילוק הקשיים הטכניים הכרוכים בחילופי אוכ־לוסים ושיטת הפיצויים בשביל. קרוב לוודאי, כי החבר יימשך שבועיים.

נודע, כי רומניה דרשה את תיקון קו הגבול, כצעד סמלי לטובתה, אולם הבול־גאריה — חמישים אלף לפי האומדנה.

כוועד הפועל הציוני

ביום ב׳ הבא, כ״ב באב (26.8), בשעה 10 בבוקר, ייערך בירושלים, באולם האי־סיפות של הסוכנות היהודית כינוס של חברי הוועד הפועל הציוני היושבים בא־רץ. בכינוס יימסר על ידי חבר ההנהלה מר א. קאפלאן דין וחשבון על ביקורו באמריקה.

התקפות מפוזרות על אנגליה

11 מטוסים גרמנים הופלו אתמול

לונדון, 21 (רויטר). מיניסטריון התעופה מודיע: היום ערך האוייב שר־רה של התקפות אויב על ידי מטוסים בודדים א להקות קטנות. בכמה מקרים היה ברור, כי פני האוייב מועדות אל שדות התעופה של חיל האוויר המלכו־תי; מאמצי האוייב לא נשאו פרי. בכמה מקומות גרם נזק מועט אם כי היו כמה הרוגים. בשכונות דיירים אחת התקפו התושבים משך זמן קצר באש ממכונות יריה.

שגים ממטוסי הקרב שלנו אבדו בשעת הפעולות שנערכו אתמול, אך הטייס של אחד מהם ניצול.

לאחר שאחד המטוסים הגרמנים מטי־פוס „יונקרס 88״ נתרסק סמוך לעיר בדרום מזרח לונדון, ירד הטייס של אווי־רון הקרב הבריטי שהפיל את המטוס הגרמני, כדי לראות מה גורלם של הטיי־סים הגרמנים. הוא מצא את המשת הגר־מנים מוסלים מתים.

מפציץ גרמני בודד שהגיח מבעד לע־ננים מעל לציר בדרום מזרח אנגליה, הטיל פצצה כבדה, שהחריבה 8 בתי־דירה קטנים של פועלים. חמשים כמה אנשים ניספו בבתים אלה. סבורים כעת, כי לפחות 11 מטוסים גרמניים הופלו במשך היום.

לונדון, 21 (רויטר). הודעת מיניס־טרעיוני התעופה ובטחון הארץ מוסרת: אתמול בערב התקיפו מטוסי האוייב עיר בדרום מערב אנגליה. כמה פצצות נפלו בגן ציבורי ופצצות אחרות גרמו נזק לבתים הסמוכים לתחנת הרכבת. כמה אנשים נפצעו, מהם באופן אנוש.

במשך ליל אמש היתה פעילות האו־ייב בשמי אנגליה בלתי ניכרת.

לונדון, 21 (רויטר). מטוסי האוייב היו הבוקר מעל לאיזור מידלאנדס וחוף ווילס.

אתמול התקפה שנית סמוך לחוף ווכספורד ספינת הנוסעים „סט. פאט־ריק״ (3000 טון) השייכת לקו מסילת־חברזל המערבית. (ספינה המעבירה את הנוסעים דרך הים האירי). שלושה מפ־ציצים גרמניים שהתקיפה הוכרחו על ידי תותחי הספינה. לא היו אבידות או נזק כלשהו.

מטוסי האוייב הופיע מעל לאיזור נר־חב של צפון מזרח דרום מזרח מידלאנדס ווילס מיד המריאו נגדם מטוסי קרב בריטיים. חגויות הבתים בסביבת עיר במידלאנדס ניזוקו בפצצות שהוטלו ממפ־ציץ גרמני בודד, שהנמיך טוס מעל לב־תים; נהרגו ונפצעו כמה אנשים הבכלל זה ילדים.

גאלאכר שואל על מלחמת רוסיה ופולין

לונדון, 21 (רויטר). באטלר השיב היום בבית הנבחרים לשאלות על היח־סים בין ממשלות בריטניה ופולין, ישנו שתוף פעלה מלוא בכל הענינים הנוגעים להנהלת המלחמה ובכלל זה גם בשאלות מדיניות החוץ. מאז ספטמבר 1939 הודי־עה ממשלת פולין ברורות, כי היא נאלצת לראות את הפרת החוזה לאי־התקפה הרוסי־פולני על ידי ברית הסובייטים כמעמידה אותה במצב מלחמה עם ברית הסובייטים. הוא כבר הודיע ב־15 באו־גוסט, כי אין לורד האליפאכס מוכן לק־בל על עצמו את החובה לספק ידיעות על היחסים בין ממשלה בלתי תלויית לממשלות זרות אחרות.

הציר גאלאכר שאל: „לאור העובדה, כי המרחן היחיד שממנו יכולה הממשלה הפולנית להמשיך במלחמה נגד ברית הסובייטים — הוא הארץ הזאת (בריי־טניה) — היסכים המיניסטר, כי דבר זה מפריע לשאיפת הממשלה הבריטית לשי־פור יחסיה עם ברית הסובייטים?״ באט־לר הדגיש בתשובתו, כי ידועה לגאלאכר שאיפת הממשלה הבריטית לשיפור הי־חסים עם הסובייטים.

חצופה

עתון יומי

יום חמישי, י"ח מנ"א, ת"ש. 22.8.1940

אומץ ובטחון

באומץ של ראש הממשלה הבריטית שלשום יהא חרות על לוחות דברי ימי העולם בתוך הבאומים המעטים אשר התוו דרכי פעולה לדורות יבואו. ולא בחיסטוריות המדינה הבריטית בלבד. כי הנה אם העלה את עצמו ואת קהל המקשיבים והמאמינים לדבריו, אשר לבם נכון לשמוע דברי אמת, מעל לעניינים התלויים במקום ובזמן, הוא הדגיש, שגם באחדותו של עם עד כדי רצון אחד ודעה אחת, יש להבדיל בין אחידות טוטאליטארית הבאה מתוך כפיה ושעבוד לבין אחריות משותפת של כל אורח פרטי מתוך סבל וסבלנות משותפים, אף כי יש ריבוי צורות ושיבוי השקפות, ואותן תשוקות־רצון שנשמעו מעל ספסלי בית הנבחרים הראו, כי הבריטי החריף הזה להבדיל בין קדושת החירות ומלחמה לשמה לבין טומאת העבדות של המשעבדים והמשועבדים גם יחד — קלע אל המטרה. הדברים האלה וההבעה הזאת ראויים לתיאור שמע לא בלבד בזמן שחרבות מצחצחות האוירונים מפציצים. יש בהם תורה שלימה של חיי ציבור וקיום אומה. מתוך מסירות כזו בא בטחון נפשי גמור להמשיך במלחמה עד בלי סוף ובלבד להגיע למחוז חפץ, לדכא את הרשע. בין אם המלחמה תהא ארוכה ובין אם תהא קצרה, בין אם תהיה מלאת הרורים ובין אם היא חלקה.

בטחון כזה בא מתוך הכרת אדם ומנהיג אומה, שיש בה בלבד כוח חמרי, אך גם מצפון נפשי, מצפון של נלחמים לשם מטרה צודקת שאין להרהר אחריה.

ובמקום שיש בטחון ביום מהר יש גם אומץ לב בימים הטרופים הללו. ואומץ לב יוצא מן הכלל, בימים הטרופים הללו, הראה צ'רצ'יל כפסוק אחד שבנאומו הגדול. באותו מאמר קצר שאמר, כי גורם אחד מהרבה להגמכת קומתם של הנאצים, לא ברוח, אך גם בטכניקה שלהם, הוא פירושם של היהודים מגרמניה — הראה המדינאי הגדול, כי אין פחד בלבו שמא יאמרו עליו כי קרוב הוא ברוחו לאהבת ישראל. והלא אין לך „סכנה" יותר גדולה בשעה זו מלהיות חשוד באי־שנאה לישראל. ואם כי בקביעת העובדה שיש ערך שלילי למדינה המגן־שלת מיהודיה אין עדיין אהבת ישראל רבה, אבל ברי, כי גם על זה ירגנו כל מיני נרגנים ומחפשי מומים אפילו מחוץ לשורה של שונאי ישראל מובהקים.

ובשבילנו חשובה הודאה זאת של שר המדינה הבריטית, אשר בידו גורלנו במידה רבה, כי מתוך שלילה במקום שאין יהודים יושבים לבטח, מוכרחים לבוא לידי מסקנה חיובית.

עד כמה יש ערך לארץ ליישובה ולבצורה במקום שיהודים יושבים לבטח, ועל אחת כמה וכמה, במדינה שהיהודים מוסרים את נפשם עליה, לשכללה בשעת שלום ולשפוך את דמם עליה בשעת סכנה.

יום גדול היה שלשום בקורות אנגליה על ידי הגאום הנחדר של ראש ממשלתה, ונקווה, שגם לנו תוצאות טובות מן הנאום הזה. ימלא גם את לבנו אנו אומץ ובטחון.

מ.

התגברות ההסתה האנטישמית בצרפת

לונדון (פלקור) עם מעשי החבלה ההולכים ונישנים בשטחי הכיבוש הנאצי, מגיעות דרך ווישי ידיעות מצרפת הנכבשת הולאנד ופולין על נסיונותיה הנואשים של „גיסטאפו" בארצות אלו לוקוף את פעולת האיבה נגד הכובשים הנאציים על חשבון היהודים ולהפנות את התמרמרות האיכלוסיה על הדיכוי האכזרי בו היא נתונה — נגד היהודים. לשם כך מגבירה „הגיסטאפו" מיום ליום את „הסתה" הנאנטישמית ומציפה את הארצות הנכבשות בתעמולה גזענית, בעל־פה ובכתב. אחרי כל מעשה חבלה חדש באחת הארצות הנכבשות, מוציאה „הגיסטאפו" רבבות כרזדים אנטישמיים, בהם מתוארות פעולות לוחמי החרות כ„תחיות היהדות הבינלאומית תחת המשטר החדש, שגרמניה משליטה באירופה כדי לשחרר מעול היהודים".

לפי ידיעה מווישי בוצע בפאריס בסוף השבוע שעבר שתי התנקשויות נגדות בהילים גרמניים. אלמונים, שהצליחו להימלט, ירו לאור היום מתוך חורשת בילין אל היילים נאציים, שעמדו על משמרתם בסביבה זו. כתוצאה מזה נסגרה בפקודת השלטונות הגרמניים החורשה המפורסמת בשביל הקהל לתקופה בלתי־מסויימת. יחד עם זה הוצפו מיד רחובות פאריס בכרזות אנטישמיים, שקראו את הצרפתים לעזור בגילוי המתנקשים, „שהם יהודים או צרפתים המשמשים מכשיר עיוור בידי היהודים האחראים לתבוסתה של צרפת".

לונדון, (פלקור) נימוק שהשלטונות הגרמניים בפולין, צרפת, בלגיה והולאנד משתדלים בזמן האחרון לנצלו ניצול מלא נגד היהודים, הוא — המחסור והרעב בארצות הנכבשות האלו. בעתונות הנאצית הנכבשות הולכות המאשמות, שהתנהלו בארצות הנכבשות, מוציאה „הגיסטאפו" רבבות אנשים ומציפה את הארצות הנכבשות בתעמולה גזענית, בעל־פה ובכתב. אחרי כל מעשה חבלה חדש באחת הארצות הנכבשות, מוציאה „הגיסטאפו" רבבות כרזדים אנטישמיים, בהם מתוארות פעולות לוחמי החרות כ„תחיות היהדות הבינלאומית תחת המשטר החדש, שגרמניה משליטה באירופה כדי לשחרר מעול היהודים".

לפי ידיעה מווישי בוצע בפאריס בסוף השבוע שעבר שתי התנקשויות נגדות בהילים גרמניים. אלמונים, שהצליחו להימלט, ירו לאור היום מתוך חורשת בילין אל היילים נאציים, שעמדו על משמרתם בסביבה זו. כתוצאה מזה נסגרה בפקודת השלטונות הגרמניים החורשה המפורסמת בשביל הקהל לתקופה בלתי־מסויימת. יחד עם זה הוצפו מיד רחובות פאריס בכרזות אנטישמיים, שקראו את הצרפתים לעזור בגילוי המתנקשים, „שהם יהודים או צרפתים המשמשים מכשיר עיוור בידי היהודים האחראים לתבוסתה של צרפת".

לונדון, (פאלקור) נימוק שהשלטונות הגרמניים בפולין, צרפת, בלגיה והולאנד משתדלים בזמן האחרון לנצלו ניצול מלא נגד היהודים, הוא — המחסור והרעב בארצות הנכבשות האלו. בעתונות הנאצית הנכבשות הולכות המאשמות, שהתנהלו בארצות הנכבשות, מוציאה „הגיסטאפו" רבבות כרזדים אנטישמיים, בהם מתוארות פעולות לוחמי החרות כ„תחיות היהדות הבינלאומית תחת המשטר החדש, שגרמניה משליטה באירופה כדי לשחרר מעול היהודים".

איך הוצא להורג לוחם מלוב

חמד אלעסילי, אחד הלוחמים שהשתתף בהתקוממויות נגד האיטלקים בלוב, סיפר בהרצאתו בראדיו ירושלים כיצד הוציאו האיטלקים להורג את עומר אלמוכתאר, אחד הלוחמים הגדולים בשעבוד האיטלקי האכזרי בלוב. עומר מוכתאר נלקח בשבי יחד עם 80 איש, שביניהם נמצא גם המרצה, כולם מהוץ לעומר אלמוכתאר, הובאו אל מקום שליד הכפר סילוק ב־6 בבוקר. השבויים נצטוו לשבת מסביב לעץ תלאה. הם ישבו כלי כל מחסה של צל עד שעה 11. אז באה שיירה של טאנקים מלווה אוזרנים מצד בני גאזי. כשהגיע קרבה השיירה ירד מאחד הטאנקים המרשאל בארדוליו ואתו כמה קצינים. עומר אלמוכתאר הורד הטאנק שני כשצוארו עטוף מטפחת סגולה בדם. בארדוליו צעק בפנינו: הנה עומר אלמוכתאר. באנו כדי שתוציאוהו להורג.

העדיף (בארדוליו) הרכיב בי"ד ליד עץ התלייה. השופטים ישבו כשמאחוריהם עץ התלייה. ואי־לי פני הנידון היו אל מול התלייה. השופטים התעללו בנידון בשאלותיהם. הוא נשאל: האם אתה אתה לאבידת הצבא האיטלקי במערכות לוב? הוא השיב: איטליה היא האחראית. — מדוע? — משום שכבשה את ארצנו, שללה את חירותנו, הרגה את אנשינו וילדינו ונשינו וחקינו, פגעה בדתנו ובמסורתנו, ועל כן עלינו להלחם בה. בארדוליו הכריז, כי האמיר עומר אלמוכתאר, שסירב להודות בפשעיו ולבקש חנינה עליהם ולצוות על המורדים להפסיק את המרד — נידון למיתה.

הנידון הכריז אז בפני בארדוליו ואנשיו: עשו בי כרצונכם — האלוהים אתי, השתתפתי במאות קרבות ונלחמתי בכם פנים אל פנים במשך עשרים שנה ולא נפגעתי אף פעם. עכשיו כשנפלתי שבוי בידיכם יכולים אתם לעשות בי כרצונכם, אך לא תפילו מורך בלבי הלוחם.

הנידון ביקש מים לרחיצה (לפני התפילה) אך האיטלקים סירבו. אז ביקש שיר־שו לו לשפשף את ידיו בחול (שפשוף בחול בא בועדי המים — המעתיק). בקשתו נתנה לו. בשעת מעשה צחקו והתלצצו עליו האיטלקים. משסיים את תפילתו העלוהו הזיילים על הגרדים. עשרות הלוחמים שהתאבו כדי לראות כמעשה־ההמתה קראו בקול: „אללה אכבר". רבים מהם התעלפו. ארבעה מתו מצער על המתת מקדם ומנהיגם.

גווייתו של מוכתאר היתה תלויה על

מאמצי קריפס להסכם עם מוסקבה

הודעה בבית הלורדים. — על מצב השיחות עם וואשינגטון.

לונדון, 21 (רויטר). לורד קולדקוט הכריז בבית הלורדים הכרזה דומה לזו של מר צ'רצ'יל. ביחס לרוסיה אמר, כי הממשלה הבריטית דואגת לשיפור היחסים האנגלו־סובייטיים. האינטרסים של סס"ר נוגעים בקיסרות הבריטית בכמה וכמה נקודות, ומן החכמה הוא לבוא לידי הבנה טובה יותר. הוא סבור, כי יש מקום להסכם מסחרי מנית את הדעת.

סיר סטאפורד קריפס ממלא באומץ והצלחה תפקיד קשה בשיחותיו עם מולוטוב. הוא מעריך כראוי את חשיבות המשא ומתן הזה ומקווים שבקרוב יושג הסכם.

בסיום הוויכוח שלאחר הכרזת הלורד קולדקוט בשאל הלורד האליפאכס אם השיחות עם ארצות הברית וקאנאדה תביא לידי שימוש באניות משחית אמריקאיות. אמר הנשיא, כי אין זה אלא „בדותא של העתונים".

אוטאבה, 24 (רויטר). ההצעה להחליף מקומות מסוימים בחצי הכדור המערבי לצורך בסיסי הגנה נתקבלה כאן ברצון, כי הקאנאדים סבורים, שדבר זה יביא את ארצות הברית לידי מגע קרוב יותר עם עניני המלחמה ויגביר את העזרה בהומר מאמריקה.

הרעשות אנגליה והרושם באמריקה

עתוני אמריקה והציבור האמריקאי מתעניינים במלחמת בריטניה והמתיחות והתרגשות של האמריקאנים סביב המלחמה באירופה מרובות יותר משהיו פעם. רושם רב עשתה על האמריקאנים אזעקת הרעשה בריטית שהועברה בראדיו אמריקה. רבים מתווכחים עם אנשים זרים להם בכל המקומות הציבוריים על חששותיהם ותקוותיהם ביחס לקרבות בריטניה. והתקוות עלו בהרבה מהרגע שהובר, כי הגרמנים מקבלים מהלומות נאמנות באוויר. משקיפים יודעי דבר עדיין אינם רואים ככך סימן לקץ קרוב של המלחמה, אבל יש חילוקי דעות אם זו היתה ההסתערות העיקרית או שאין זו אלא הקדמה לנסיון הפלישה. הכל מודים בדבר אחד והוא, שהגרמנים מכלים במחירות את מלאי הטייסים והתותחנים האווריים המומחים שלהם. הקוראים האמריקאיים יכולים לקרוא עשרות דו"חות של משקיפים עתונאים אמריקאיים על הצד האנושי של הקרבות. הללו המתארים את התקהלות האנשים הצופים על גגות בתים וצריחים השואלים זה את זה „מהו היחס המספרי עכשיו?" העתונאים מסיימים כמה פעמים את השלווה הגמורה של הבריטים. הערות קידמה בשמחה את הרעשת צפון איטליה. פראאט, מומחה צבאי אמריקאי כותב: החדשה על הרעשות בתי חרושת בצפון איטליה מעודדת ביותר. יש הכרות נאמנות לכך, כי הגרמנים לא נפטרו בלל מהיל האוויר הבריטי. אפילו לא הצליחו לגרום לו נזק ממשי. „ניו־יורק טיימס" כותב: „הישגיו של חיל האוויר הבריטי מוכיחים, כי הבריטים פיתחו טכניקה חדישה במלחמות האוויר. יש אומרים, שהטייסים הגרמניים הם טייסים מומחים כשהיו אבל האנשים המלווים אותם ובייחוד התותחני לא יצלחו למלאכתם".

האנגלים בחזית ההרעשות האוירית

עתונאי אנגלי מתאר את אורח החיים בקו „אי־שם בדרומה מזרחה של אנגליה".

אוכלוסי העיר התיגלו מהר להתקפות האוויר ויש בהתנהגותם משהו מיסוד חוסר הדאגה, דבר המעורר הששות בחוגי השלטונות. בשבועות האחרונים היו שכיחות התקפות יומיות על האגיות שבים ורבים מתושבי העיר הלו אצים לחוות הים לראות בקרבות. יום אחד פנה שוטר לאחת מהקבוצות האלה והזכיר להם, שעליהם לשכב הפעם על בטנם על פני הכביש. ובפעם אחרת שעליהם להימלט מפני כדורי מכונות הירייה ואם לא יעשו כך סקם שייהרגו. הם הין יורים להמוני אנשים כמוכם. „ההמון הקטן לא התרשם ביותר מדברי השוטר, מישהו גם רמז משהו, כאילו אמר שכבר שמע דברים כאלה. אולם כעבור רגעים מועטים הראה אחד הפועלים למתקהלים כדור ממטר העופרת שניתך על הדרך הזאת.

השטחים הנודעים בשם „שטחים מוגנים" גדלים ההולכים ובהם שוררים הוקים המורים להבגלת התגובה והפעולה של היחיד. למעלה ממאה מיליון של החוק הדרומי, ממורחה של סיסיכם עד וואימות, סופחו אל השטח המוגן בהתאם לחוק החדש. השטח הזה מקיף ערים אחדות כגון: האמפשייר, דורסט, ברייטון ואחרות. כאותם האזורים ניתנת לנציב הממונה עליהם סמכות מלאה ביחס לאזרחים. בר־

עתון סורי על עמדת רוסיה

„ליז איקו די סיריי" חוזר ודן על נאומו של מולוטוב, ומציין שמולוטוב חילל את חוזה הידידות עם גרמניה וגם את תכונותיו של מר קריפס, ציר בריטניה במוסקבה. מולוטוב מסר גם „סקירה גיאוגרא־פית על רוסיה. והכוונה היתה כלפי חוץ: להסביר, שלרוסיה חשיבות איסטראטגית וכלכלית גדולה מאוד, ושעל הלוחמים להתחשב אתה. מולוטוב רמז לאנגליה, שטוב לה להכריע את הכף לטובתה ופה שעה אחת קודם. אולם כדי לשבור את מפרקתה של גרמניה על בריטניה להשיג את עזרתה של רוסיה. אולם הבריטי ברוב המושבות היא — לשלוט במקל נוגש.

מעלה פסיכולוגית מחשיבות יסודית נודעת לשלטונם האימפריאלי של הבריטים והיא: אי־כשרונם המולט והתורשתי להתבולל ולהיטמע בסביבה זרה. האנגלי נשאר אנגלי בכל מקום. נפגשתי עם פקידים וסוחרים אנגלים, שגרו במאלאקה או „בילודיסטאן ארבעים שנה רצופות ולפי כל מידותיהם וגילויי האופי שלהם התקבל הרושם כאילו גרו כל אותו הזמן כאנגליה הפנימית — בנטינגהאם או בבורנמות. הקיסרות הבריטית היא הכל — מחוץ לכור היתוך. האנגלים אינם מתערבים ואינם בטלים בשום רוב.

המקום היפה ביותר בכל עיר אסיאתית הוא שטח המועדון האנגלי שבמקום. בית הצירות הטוב ביותר, בית הבאנק המהודר ביותר — הם של האנגלים. בכל עיר ראשית במזרח, מקאהיר עד פקין (מחוץ לטהראן) מופיע עתון יומי אנגלי, שעורכיו על פי רוב הם סקוטים. האנגלי אינו מאבד לעולם את לאומיותו, כמו שקורה לפעמים לאמריקאנים.

מסע מהאוקיינוס האטלאנטי להפאסיפי בדרך המים, שנמצאת ברובה תחת פיקוח בריטי, נותן הרגשה מוחשית יוצאת מן הכלל מנוכחותה הבלתי־פוסקת של בריטניה. המהלך הענקי גדוש עטור מכצרים או בסיסים בריטיים: גיבראלטאר, מאלטה, סואץ, עדן, קולומבו, פינאנג, סינגאפור, הונגקונג. בריטניה הגדולה מלוהה אותך בכל פינה שאתה פונה ו„אין מקום פנוי ממנה".

ידיעות מסוריה

משלחת דרוזית התייצבה כפני הנציב העליון הצרפתי מר פיאו וסגנו. המשלחת הבועה את רגשי נאמנותה לממשלת צרפת. הנציב הודה למשלחת.

— הממשלה הסדירה חילקה פרסים כספיים לכל קצינו המשטרה שעזרו לגילוי רוצחי הד"ר שהבנדר.

— שאלת הסוכר הולכת ומחמירה. תושבים רבים, החלו להשתמש בדבש ובריבות. מוכרי הממתקים והגלידות אף הם החלו משתמשים בדבש כמקום סוכר. הקהל לא קיבל ברצון את הנהגת הכרטיסים לקניית סוכר.

— משלחת מסחרית טורקית הגיעה לדמשק. המשלחת תדון על האמצעים להבטחת הטראנזיט דרך סוריה העיראקית למפרץ הפרסי. מסוריה תצא המשלחת לארץ ישראל, עבר הירדן ומצרים.

— הגיניראל בוריר, ממלא מקומו של מיטלהאוזר, ביקר בגבולותיה הצפוניים של סוריה. (גבול טורקיה). בהיותו בחלב קיבל המצביא את התושבים הצרפתים וחלק מנכבדי העיר ילידי סוריה.

— מושל דמשק הזמין להתייעצות מיוחדת את ראשי העדות בכדי לדון על משבר הנשואין. 80 אחוז מהצעירים הם רווקים ואחוז הרווקות עובר על תשעים אחוז. ראשי הדתות התלוננו על המצב הזה, הנובע מחוסר אמצעים ועל בורה בסוריה. המושל הבטיח להשתדל לחוקק חוק, שיטיל על משרדי הממשלה את החובה לקבל פקידים נשואים בלבד. גם במשטרה (בג'אנדארמריה יונתר סדר זה.

ספרים ועתונים עבריים לחיילים היהודים במצרים

הגב' מיילס לאמפסון, אשת הציר הבריטי במצרים, פנתה בראדיו בקריאה אל הציבור לתרום ספרים ועתונים עבריים בשביל החיילים היהודים הנמצאים במצרים. בקשר לזה הוקם על יד ההסתדרות הציונית בקאהיר וועד מיוחד, שקיבל עליו למלא את התפקיד הזה. מרכז הסתדרות העבריות העולמית בנעה בר־צון לבקשתו הדחופה של הוועד והתחיל כבר במשלוח עתונים, כתבי עת וספרים לחיילים היהודיים. הרוצים לתרום חומר קריאה, כדי להנעים את חיי הבדידות של החיילים, מתבקשים להודיע על כך ללשכת „הברית העברית העולמית", תל אביב, ת.ד. 1121.

סינגאפור

גון גינטר

ג.

כשמתבוננים במפה של הקיסרות הבריטית, המשורטטת באדום, נוטים, כרגיל, לראות אותה כגוש אחיד. אבל למעשה רחוקה מאוד קיסרות זו — על 485 מיליוני תושביה ו־13.290.000 המילין המרובעים של שטחה — מלהיות דבר מה הומוגני...

הקיסרות מקיפה דומיניונים, קאנאדה ואוסטראליה, שהן עצמאיות לחלוטין ומחוברות לקיסרות רק בקשרי הכתר. היא כוללת את היבשת הענקית של הודו, שאף היא מחולקת להודו הבריטית ולנסיכויות השונות. היא כוללת מושבות כתר אחדות, המתנהלות מבחינה אדמיניסטראטיבית בצורה דיקטאטורית ואחדות שיש להן חוקות ומועצות מחוקקות. היא כוללת „מעצמות חפשיות" כגון אירלאנד, שטחי מאנדאט, כגון ארץ־ישראל, שטחי חסות, כגון ארץ הפרוך של עדן, קונדומיניונים, כגון סודאן, שטחים ששלטונה עליהם משותף עם צרפת, כגון ההברידים החדשים וגופים מוזרים, כבנטאן וסאראוואק, שאין להכניסן לשום מסגרת נורמאלית. ישנם אפילו שטחים, הנתונים תחת שלטונן של חברות בעלות זכויות מונופולין, כגון החברה הישנה של הודו המזרחית.

תלקים אחדים של הקיסרות נרכשו בדרך חכירה ואחר כך נקנו, אחרים באו בתורת מתנות והענקות, כגון בומבאי העיר. אחדים נרכשו בדרך כיבוש, כמו גיבראלטאר. אחדים כ„מציאות" מן השמים בשעת מסעות־מחקר, כגון אוסטראליה. אחדים נספחו לבריטניה אחרי מלחמות, שהתנהלו במרחק אלפי מילין מהמטרופולין, בגון קאנאדה או הונגקונג, שנלקחה מאת הסינים. הונדוראס נרכשה מאת כורתי העצים מהודו המערבית ומאלטה בעזרת מהפכה של התושבים המקומיים. טוגו נלקחה מאת הגרמנים, חוף הזהב מאת הולאנדים, קפריסין מאת הטורקים, ג'אמייקה מאת הספרדים וחלקי הודו מאת הפורטוגזים. חלקים אחדים מהקיסרות נרכשו בעזרת התושבים, כגון בארבאדוס ואי פידג'י, אחדים, בגון גיגריה, בצורת ויתור מצד המלכים הילידים. אחדים במעט עם שאבדו לה לקיסרות במלחמה, כגון אפריקה הדרומית, ואחדים נרכשו מחדש על ידי מתפכות, בגון אוידו אגרק, או „נלקחו", כגון טאנגאנייקה.

מחוץ לדומיניונים ולהודו, שיש להן משרדי שלטון מיוחדים, מרכזו השלטון המוציא לפועל בשביל הקיסרות במניפ־טריון המושבות, שהיה מהנהלים ביותר בין המיניסטריונים הבריטיים. מושלי המושבות, הנשלחים מטעם המיניסטריון, משתייכים לחוגים שונים. שמעתי פעם מפי מבקר חריף, שישנן ארבע סוגים של מושבות ראשיות: „בעלות „תא אחד", כגון גיבראלטאר, הכוללת רק מבצר אחד בלבד, במקום שאין כל אוכלוסיה של ילידים ואין כל בעיות פוליטיות. במקום כזה ישחק לו מזלו — בתורת מושל — גם לאדמיראל שהתפטר או לדמות אחרת בדומה לזה. הסוג השני — כגון אוגאנדה או איי באהאמה במקום שעל המושל לטפל בהרבה בעיות מקומיות, כשאלת הבריאות והתנחלות, אבל אין שם סיבוכים פוליטיים אקטואליים. הסוג השלישי הן מושבות, כגון בורמה, קפריסין או ציילון, במקום שהמושל צריך להיות מוכשר לפתור בעיות פוליטיות ולטפל באוכלוסיות ילידים מתקדמים. למשרה כזאת לא יצלח המושל מטיפוס הישן, שהוא מושל וחייל בבת אחת ושמרגיש עצמו כ„דג במים" בעבר אפריקה האפלה. לבסוף באות המושבות „אנושיות" למשל — „ארץ ישראל (אם כי מבחינה רשמית היא ארץ מאנדאט), במקום שמושל טוב צריך להיות קודם לכל — מדינאי טוב.

הבריטים שולטים במושבותיהם באמצעות תערובת עדינה של כוח ופריסטיגה. הכוח ישנו תמיד. אבל לפעמים הוא מוצג בצורת אניות מלחמה, הגמצאות במרחק של אלפי מילין ובינתיים מוטל על קצין צעיר לשלוט בעשרות אלפים תושבים בעזרת מקל הטיולים שלו.

חוק האימפריאליזם כוחו יפה, כמובן, לכל המעצמות. האנגלים נמצאים כאן כדי לקבל משהו. אבל ניצול זה מומתק על ידי פעולות ושרותים רבים לטובת המנוצלים. הדאגה לבריאות העם, לסדר ציבורי, לחינוך, החינוך הדדרגתי של העם לקראת שלטון עצמי — כל זה מקיל ואף מנעים על התושבים את עול השלטון הבריטי. שום מושבה בריטית איננה ממלכת עבדים — כמה שיהא חמור השלטון הפוליטי. הנטיה הראשית של האימפריאליזם הבריטי ברוב המושבות היא — לשלוט במקל נוגש.

מעלה פסיכולוגית מחשיבות יסודית נודעת לשלטונם האימפריאלי של הבריטים והיא: אי־כשרונם המולט והתורשתי להתבולל ולהיטמע בסביבה זרה. האנגלי נשאר אנגלי בכל מקום. נפגשתי עם פקידים וסוחרים אנגלים, שגרו במאלאקה

עתון סורי על עמדת רוסיה

„ליז איקו די סיריי" חוזר ודן על נאומו של מולוטוב, ומציין שמולוטוב חילל את חוזה הידידות עם גרמניה וגם את תכונותיו של מר קריפס, ציר בריטניה במוסקבה. מולוטוב מסר גם „סקירה גיאוגרא־פית על רוסיה. והכוונה היתה כלפי חוץ: להסביר, שלרוסיה חשיבות איסטראטגית וכלכלית גדולה מאוד, ושעל הלוחמים להתחשב אתה. מולוטוב רמז לאנגליה, שטוב לה להכריע את הכף לטובתה ופה שעה אחת קודם. אולם כדי לשבור את מפרקתה של גרמניה על בריטניה להשיג את עזרתה של רוסיה. אולם הבריטי ברוב המושבות היא — לשלוט במקל נוגש.

מעלה פסיכולוגית מחשיבות יסודית נודעת לשלטונם האימפריאלי של הבריטים והיא: אי־כשרונם המולט והתורשתי להתבולל ולהיטמע בסביבה זרה. האנגלי נשאר אנגלי בכל מקום. נפגשתי עם פקידים וסוחרים אנגלים, שגרו במאלאקה

ידיעות מסוריה

משלחת דרוזית התייצבה כפני הנציב העליון הצרפתי מר פיאו וסגנו. המשלחת הבועה את רגשי נאמנותה לממשלת צרפת. הנציב הודה למשלחת.

— הממשלה הסדירה חילקה פרסים כספיים לכל קצינו המשטרה שעזרו לגילוי רוצחי הד"ר שהבנדר.

— שאלת הסוכר הולכת ומחמירה. תושבים רבים, החלו להשתמש בדבש ובריבות. מוכרי הממתקים והגלידות אף הם החלו משתמשים בדבש כמקום סוכר. הקהל לא קיבל ברצון את הנהגת הכרטיסים לקניית סוכר.

— משלחת מסחרית טורקית הגיעה לדמשק. המשלחת תדון על האמצעים להבטחת הטראנזיט דרך סוריה העיראקית למפרץ הפרסי. מסוריה תצא המשלחת

מאמצי קריפס להסכם עם מוסקבה

הודעה בבית הלורדים. — על מצב השיחות עם וואשינגטון.

לונדון, 21 (רויטר). לורד קולדקוט הכריז בבית הלורדים הכרזה דומה לזו של מר צ'רצ'יל. ביחס לרוסיה אמר, כי הממשלה הבריטית דואגת לשיפור היחסים האנגלו־סובייטיים. האינטרסים של סס"ר נוגעים בקיסרות הבריטית בכמה וכמה נקודות, ומן החכמה הוא לבוא לידי הבנה טובה יותר. הוא סבור, כי יש מקום להסכם מסחרי מנית את הדעת.

סיר סטאפורד קריפס ממלא באומץ והצלחה תפקיד קשה בשיחותיו עם מולוטוב. הוא מעריך כראוי את חשיבות המשא ומתן הזה ומקווים שבקרוב יושג הסכם.

בסיום הוויכוח שלאחר הכרזת הלורד קולדקוט בשאל הלורד האליפאכס אם השיחות עם ארצות הברית וקאנאדה תביא לידי שימוש באניות משחית אמריקאיות. אמר הנשיא, כי אין זה אלא „בדותא של העתונים".

אוטאבה, 24 (רויטר). ההצעה להחליף מקומות מסוימים בחצי הכדור המערבי לצורך בסיסי הגנה נתקבלה כאן ברצון, כי הקאנאדים סבורים, שדבר זה יביא את ארצות הברית לידי מגע קרוב יותר עם עניני המלחמה ויגביר את העזרה בהומר מאמריקה.

הרעשות אנגליה והרושם באמריקה

עתוני אמריקה והציבור האמריקאי מתעניינים במלחמת בריטניה והמתיחות והתרגשות של האמריקאנים סביב המלחמה באירופה מרובות יותר משהיו פעם. רושם רב עשתה על האמריקאנים אזעקת הרעשה בריטית שהועברה בראדיו אמריקה. רבים מתווכחים עם אנשים זרים להם בכל המקומות הציבוריים על חששותיהם ותקוותיהם ביחס לקרבות בריטניה. והתקוות עלו בהרבה מהרגע שהובר, כי יש מקום להסכם מקבלים מהלומות נאמנות באוויר. משקיפים יודעי דבר עדיין אינם רואים ככך סימן לקץ קרוב של המלחמה, אבל יש חילוקי דעות אם זו היתה ההסתערות העיקרית או שאין זו אלא הקדמה לנסיון הפלישה. הכל מודים בדבר אחד והוא, שהגרמנים מכלים במחירות את מלאי הטייסים והתותחנים האווריים המומחים שלהם. הקוראים האמריקאיים יכולים לקרוא עשרות דו"חות של משקיפים עתונאים אמריקאיים על הצד האנושי של הקרבות. הללו המתארים את התקהלות האנשים הצופים על גגות בתים וצריחים השואלים זה את זה „מהו היחס המספרי עכשיו?" העתונאים מסיימים כמה פעמים את השלווה הגמורה של הבריטים. הערות קידמה בשמחה את הרעשת צפון איטליה. פראאט, מומחה צבאי אמריקאי כותב: החדשה על הרעשות בתי חרושת בצפון איטליה מעודדת ביותר. יש הכרות נאמנות לכך, כי הגרמנים לא נפטרו בלל מהיל האוויר הבריטי. אפילו לא הצליחו לגרום לו נזק ממשי. „ניו־יורק טיימס" כותב: „הישגיו של חיל האוויר הבריטי מוכיחים, כי הבריטים פיתחו טכניקה חדישה במלחמות האוויר. יש אומרים, שהטייסים הגרמניים הם טייסים מומחים כשהיו אבל האנשים המלווים אותם ובייחוד התותחני לא יצלחו למלאכתם".

האנגלים בחזית ההרעשות האוירית

עתונאי אנגלי מתאר את אורח החיים בקו „אי־שם בדרומה מזרחה של אנגליה".

אוכלוסי העיר התיגלו מהר להתקפות האוויר ויש בהתנהגותם משהו מיסוד חוסר הדאגה, דבר המעורר הששות בחוגי השלטונות. בשבועות האחרונים היו שכיחות התקפות יומיות על האגיות שבים ורבים מתושבי העיר הלו אצים לחוות הים לראות בקרבות. יום אחד פנה שוטר לאחת מהקבוצות האלה והזכיר להם, שעליהם לשכב הפעם על בטנם על פני הכביש. ובפעם אחרת שעליהם להימלט מפני כדורי מכונות הירייה ואם לא יעשו כך סקם שייהרגו. הם הין יורים להמוני אנשים כמוכם. „ההמון הקטן לא התרשם ביותר מדברי השוטר, מישהו גם רמז משהו, כאילו אמר שכבר שמע דברים כאלה. אולם כעבור רגעים מועטים הראה אחד הפועלים למתקהלים כדור ממטר העופרת שניתך על הדרך הזאת.

השטחים הנודעים בשם „שטחים מוגנים" גדלים ההולכים ובהם שוררים הוקים המורים להבגלת התגובה והפעולה של היחיד. למעלה ממאה מיליון של החוק הדרומי, ממורחה של סיסיכם עד וואימות, סופחו אל השטח המוגן בהתאם לחוק החדש. השטח הזה מקיף ערים אחדות כגון: האמפשייר, דורסט, ברייטון ואחרות. כאותם האזורים ניתנת לנציב הממונה עליהם סמכות מלאה ביחס לאזרחים. בר־

תגובות

א. קצות מתאחדים...

כך דרכה של ה„אגודה" הירושלמית. בלי במלחמתה נגד „הרבנים הציוניים" בל האמצעים כשרים, לרבות פגיעה בדיני התורה. זכורה לנו פרשת השחיטה הנפרדת, שהאכילה בשר לא־כשר ליהודים כשרים. זכורים לנו מעשים נאים אחרים, בימים האחרונים היא מכשירה עובדי־עדלה לחסידיה — להכניס את הרבנים של החפשים... כ„הארץ" מספר כותב אחד: כחוצות ירושלים פירסם בית־הדין של מפלגה זו אזהרה המודה לאיפרושי מאיסהא"ר: הוי איל ואנשי „תנובה" המשקים המספקים לה תוצרת אינם שומרים שבת מחללה. לכן אינם נאמנים על הפרשת תרומות ומעשרות, ביעור עדלה וקיום שאר מצוות התלויות בארץ". כלומר, ה„אגודה" מעוניינת באיסורה לפגוע בשני מוסדות: דאשית ב„תנובה", ושנית — זהו העיקר, ברבנות הראשית של כנסת־ישראל. שפיר סמה הודעה, „שעל יסוד חקירה מדוקדקת, ברור לפניה, שמעבני־הגפן של „תנובה" הפרישו תרומה ומעשר כדין ואין כל חשש של עדלה". מכיוון שהרבנות הראשית מתוארה, צריכים רבני ה„אגודה" לעשות כאותו גבאי ולהכריז: „לא יעלה ולא יבוא"... לאסור עובדי־ישראל ולהתיר עובדי־נכר. נניח, שהיהודים הכשרים הללו אינם מקפידים על תוצרת ישראל. אבל: „והרי ברור וגלוי — רושם הכותב — שהממשלה חילקה בשנים האחרונות שתילי גפן ממינים משוכחים לפלחים, מינים שלא היו להם עד עתה, ובשנה זו כבר נתנו פרייים. ביחוד ענבי מאכל המקדימים לתת פרי, ועתה מובאים לשוק והם דומים לענבי־המאכל המובאים מן המשקים העבריים, ויהודים קונים אותם והם וודאי ערלה ללא כל ספק — מאכילים ערלה, להתנקם ב„תנובה" ולהכעיס רבני כנסת־ישראל".

ואתה שואל שאלת־תם: בגלל מקרים של חילולי־שבת וכולה ה„אגודה" לבכר תוצרת נכר על תוצרת ישראל; אבל היאך היא יכולה להטיל פגם של איסור טבלים וערלה בעובי יהודים ולהכשיר ענבי נכר, שאיסור ערלה וודאי רובץ עליהם?

ומהצד השני: הסוציאליסטים שלנו, כידוע, אינם מדקדקים ביותר בשבת ובכשרות. אבל תוצרת ישראל — מצווה השקולה נגד כל המצוות. עליה מכריזים יומם ולילה, בחינת „מצוות שהחזיקו בה כותים, מדקדקים בה יותר מישראל"; אבל הנסיון הוכיח, שלא רק תוצרת עברית דוחה מצווה אחרת שבתורה, אלא במקום שמצווה זו כרוכה במצווה אחרת „בלתי פופולארית" באותם החוגים, אף הראשונה בטלה ומבוטלת. בשבועון „במישור" אנו קוראים: „קיימת בקהלת כנסת ישראל בירושלים שחיטה מאורגנת. השוחטים מאורגנים והמנקרים הם חברים להסתדרות העובדים הכללית. עבודה מאורגנת לפי כל הפרטים, לעומתה ישנה עבודה בלתי מאורגנת, זולה, שאינה של כנסת־ישראל. אילו היו כל השחיטות כשרות גם אז היתה ה„הסתדרות" צריכה להגן על חברה המנקרים כמידה שנוהגת לגבי ענפי־עבודה אחרים. ואילו למעשה, המשנה עצת העקרית של אטלזי־הטריפה, המ

הטראנספר הצ'כוסלובאקי

בשעת משבר כללי העובר עליגו עכשיו בא הטראנספר הצ'יכוסלובאקי כש־ביב אור המופיע לפתע פתאום בחשכה. טראנספר זה כולל חצי מיליון לא"י — מתוך עשרת מיליונים, הלוואת הממשלה האנגלית לאחרי הסכם מינכן לממשלה הצ'יכוסלובאקית לשם הקמת הריסותיה. סכום זה אושר, אחרי משא ומתן ממושך, לצרכי העלייה היהודית מצ'יכוסלובאקיה לארץ ישראל.

לאחרי סילוק כל העובדים הפרמאליים והטכניים, ענייני עלייה ועניינים הקשורים בפעולה הכספית נמצא סוף כל סוף הס־כום כולל ברשות הסוכנות היהודית בירי־שלים, כחבר נאמנים. על הצלחה זו שב־מאמץ יש להודות לד"ר ל. הרמאן, המו־כיר הכללי של קרן היסוד, שניהל את המשא ומתן בלונדון וחזר משם בתוצאות טובות. כשכל הסכום משוחרר לשם אותה מטרה שנקבעה, לו מראש. לימינו של מר הרמאן עמדו, מלבד המנהיגים הציוניים, גם מר סטאפורד, שנתמנה מטעם הממשלה להנהלת ענייני הטראנספר הזה. ד"ר בנש ואן מאסארק, הנמצאים עכשיו בלונדון.

לשם הצלחת העניין היתה נחוצה גם עזרתם של ציוני צ'יכוסלובאקיה. הוצאת הכספים היתה קשורה בעליית 2500 יהודים מתחומי צ'יכוסלובאקיה. בהרצאתו של מר ל. הרמאן במלון „תלפיות" בתל־אביב מיום 11.8.40 הסביר את תולדות הטראנ־ספר המדובר. רבים הין הקשיים, שעליהם היו צריכים להתגבר, הן מצד ממשלת אנ־גליה הן מצד ממשלת צ'יכוסלובאקיה. לא קל היה לעבור את הסידור הכספי ודרך העלייה המסובכת של הצלת 2500 יהודים מתחת ציפרני הרשע של ממשלת הזדון.

בשסירבה ממשלת החסות — שנתמנתה בינתיים בפראג — להוציא את כספי הטראנספר שנרשמו על שמה בבאנק הל אומי שלה, הוציאו באנגליה חוק מיוחד, שלפיו נוסד „צ'יכו־טרוסט ריפיוג' פונד" בהנהלתו של מר סטאפורד. בינתיים פרצה המלחמה ולא נמצאו האניות להעברת 2500 העולים. נשכרו אניות מיוחדות והועברה בכל זאת עליה זו בהצלחה. בראש ורא־שונה טופלה בכך במרץ מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית, אשר הטילה תפ־קיד זה על משרדה בג'ניבה. לכותב הטו־רים האלה ניתנה ההזדמנות לראות בג'ל־ניבה את הפעולה הזאת מקרוב ואפשר לקבוע בצדק, שבתיעודע לציבור הרחב פרטי העבודה הענקית הזאת ידע להעריך את המיפעל הגדול הזה. כראוי.

תולדות הטראנספר הצ'יכוסלובאקי הם ברשה ארוכה וחשובה בהצלת היהודים מאירופה המרכזית. הצלת הגם. חלק העיקרי בטראנספר זה מהווה הגם הפרטי של עולים בעלי הון מסוג 1/א. חלק מור־כב משכר לימוד הכלכלה בשביל עולים תלמידי האוניברסיטה בירושלים, הטכניון בחיפה, עליית הנוער, תלמידות בתי הספר של „ויצו" ועוד. אחרי מילוי כל ההת־חייבויות האלה נשאר עודף שיקצב בתח־אם למיסמכים שברשות המוסדות.

עודף זה הוא כספה של התנועה הציונית בצ'יכוסלובאקיה וישמש לסידורם של עו־לים מצ'יכוסלובאקיה לכל סוגיהם. ההס־תדרות הציונית בצ'יכוסלובאקיה היתה מורכבת מהסתדרות ציונית ארצית ואיגוד מיוחד של הסתדרות המזרחי, ומכאן היה ברור לכל העסקנים האחראיים של הת־אחדות עולי צ'יכוסלובאקיה, כי המוסד המיגיע אותה צריך לבוא באותן הדרכ שבו היתה קיימת בצ'יכוסלובאקיה ההת־אחדות הציונית ובכל העבודות, המיפעלים והועדות שהיו קיימים. ויש לקוות, שגם הוועדות המטפלות בענייני הטראנספר מטעם הסוכנות תהיינה בהרכבן על יסוד מוצדק זה.

בוועידה הארצית של התאחדות עולי צ'יכוסלובאקיה, שהתקיימה בזמן האחרון בתל־אביב דרשו חברי המזרחי והפועל המזרחי באות־כוח מתאימה בכל המוסדות, ובייחוד בתוך ההנהלה. ההתאחדות מיוסדת על סניפים שהם חברים משלמים מס־חבר. הצירים לוועידה ארצית נבחרים לא על ידי רשימות אלא באסיפה כללית ובדר־דעות. על ידי כך אין למיעוטים כל נצי־גות המגיעה להם. למרות כל הקשיים האלה השתתפו חברי המזרחי והפועל המזרחי בוועידה, באופן פעיל.

בותב הטורים האלה הדגיש בוועידה את דרישות המזרחי והפועל המזרחי, לקבל אפשרות של השתתפות בהחלטה על ענייני עלייה וטראנספר, על ידי השתתפות מלאה בהנהלה. בן־דוד (שוואדע) העלה בוויכוח הכללי שבוועידה, את שאלת העלייה של פליטי צ'יכוסלובאקיה מארצות נייטראי־ליות. בייחוד מהונגאריה, שהסוכנות לא העמידה לרשותם רשיונות עלייה וכן חלו־קת העודף של הטראנספר לפי הסוגים השונים.

לקחו חלק פעיל בעבודת הוועידה גם החברים משה גולדשטיין, שהיה מפורסם כמנהיג ציוני בצ. ס. ר., יהודה שפיגל עסקן ידוע בפ. ק. ר., מרדכי וייזנר (חבר קיבוץ „רמת השומרון" של הפועל המזרחי) ויהושע רוזנבוים, מבין המעפילים שעזבו עכשיו את מחנה עתליט, ושהיה בזמנו מנהיגי הפועל הדתי בצ. ס. ר.

הוועידה של התאחדות באה לכלל הח־לטות הכוללות בתוכן מבחינה עיקרונות קווים לשימוש בכספי העודף של הטראנ־ספר, שיהיו מכוונים לסידורם של עולים מצ. ס. ר., לתמוך בקיבוצים, מושבים ואירגונים חקלאיים ובחברות קולטות עלייה מצ'יכוסלובאקיה, בייחוד מעפילים, לתת הלוואות לאיפשור התיישבותם של עולים מהמעמד הבינוני וביסוס פרנסתם של אלה במלאכה תעשיית ועירה, את הח־ליטו ליצור קרן לתעשייה ולדאוג לסי־דורם של עסקנים ציונים ותיקים ולבוא לעזרה לתלמידים ניצרכים, לפתח עבודה תרבותית ולאפשר את אירגונם של עולי צ'יכוסלובאקיה. הוועדות שתטפלנה בענ־יינים אלה ייבחרו בישיבה הראשונה של המרכז, שנבחר בוועידה.

מחברי המזרחי והפועל המזרחי נבחרו למוסדות התאחדות: בן־דוד (שוואדע) מתל־אביב לוועד הפועל, החברים ד"ר ד. צ. רוזנצוייג, מרדכי וייזנר, יששכר רו־זנצוייג — כחברי המרכז, החברים משה גולדשטיין, יהודה שפיגל ושלמה חיימו־מוביץ — כסגנים.

הטראנספר הצ'יכוסלובאקי מקבל, אי־פוא, ערך מיוחד לא בלבד מבחינת סידורם של עולים מצ'יכוסלובאקיה. הוא עלול להזרים דם חדש בעורקי הכלכלה של הייי־שוב בארץ. ובזמנים אלה של ירידה יש לזה חשיבות יסודית כלכלית.

ד"ר ד. צ. רוזנצוייג

פרסמו ב„הצופה"

הראשל"צ הרב הראשי עוזיאל בטבריה

הפגנה עצומה לרעיון המזרחי

טבריה כולה עמדה ביום א' תחת רושם ביקורו של הרב הראשי. המונים מלאו את הרחובות שבהם עבר האורח הנכבד והביעו לו את הערצתם העמוקה.

בדברון נאומי העלה כב' הרב הראשי את קדושתו של הרעיון „המזרחי" ועמד על הכחיצות והחיבה המוטלת בשעה זו על כל היהדות החרדית להתאחד ולהתלכד תחת דגל האירגון הגדול הזה העובד ופו־על בהצלחה רבה להגשמת הסיסמה „ארץ ישראל לעם ישראל על פי תורת ישראל".

פעילותם המאומצת של עסקני העיר ובראשם חבר הועד הקהלה מר נחום ביגר נתנה את האפשרות של ניצול הזמן הקצר שעמד להשותו של הרב הראשי במידה מאכסימאלית. ביקורים במוסדות חשו־בים וקבלת משלחות של עסקנים העומדים בראשי פעולות ציבוריות שונות תפשו את מרבית זמנו של כב' הרב הראשי. בייחוד טיפל הרב הראשי בסידור שאלת הרבנות של כנסת ישראל בטבריה. וגיהל בענין זה משא ומתן עם רבני העדות העסקנים מחנגים שונים.

בביקורו בבית הממשלה נתקבל כלב־ביות על ידי קצין המחוז מר לבהר. מר שמעון רדאן ראש עיריית טבריה קיבל את פני הרב הראשי במשרדי העיריה. בשיעות הצהרים ביקר כב' הרב הראשי בלוויית מר א. ב. גינסברגר בתלמוד־תורה מיסודו של החכם ביבס. האורחים שנזדמנו למקום בשעת ארוחת הצהרים נתרשמו ביותר מה־סדר והנקיון ומיחסם הנפשי של התלמי־דים למצוות המעשיות (ברכות, נטילת ידים, ברכת המזון). האירחים ביחד עם מנהלי המוסד דנו במצב הכספי הקשה בו נתון המוסד והבטיחו לעזור בחיפוש דרכים לאפשרות קיומו של המוסד להבא, שהוא צורך חיוני בשביל העדה הספרדית וכל היישוב בטבריה.

כ"ד אחר הצהרים התקיימה מסיבה חגי־גית שבערכה מטעם וועד הקהלה באולם המפואר של מלון „כנרת" בה השתתפו משמנו יסלתו של היישוב הטבריני על רבניו ועסקניו. פתח את המסיבה יושב ראש וועד הסניף של „המזרחי" מר ענת־בי, שקידם את פני הרב הראשי בברכות חמות ולבביות בשם יהדי טבריה. בירכו: רב הקהלה הרב יוחנן וופוביץ שדיבר על חוקרת גדולי ישראל, הרבנים של הר־בנות המאוחדת הרב יעקב דויהן והרב אשר וורנר שדיברו על חובת השעה לאי־חוד וליכוד הכוחות. מר א. ב. גינסברגר ביירך את הרב הראשי לרגל יובלו השישים. מר לייב ניברג בשם וועד הקהלה, הרב שלמה ילון בשם סניף המזרחי. מר ווייד־ברג בשם וועד אחות בית. מר לבר בשם הקק"ל. מר שלום אסולין בשם הסיעה הספרדית בוועד הקהלה. מר יעקב אבו־לעפיה בשם אירגון „דגל ציון". נוסחו באי כוח העתונות, באי כוח מועצת פו־עלי טבריה ועוד. על יד שולחן מיוחד הסבו קבוצת נשים בהשתתפו במסיבה לכ־בודה של הרבנית.

כתום פרשת הברכות ענה כב' הרב הראשי כלפי המברכים בדברים מתובלים במאמרי חז"ל. בכל השאלות הכאובות המעסיקות את היישוב, הדגיש את הש־תיכותו ומסירותו להסתדרות „המזרחי" ושכל פעולותיו נובעות מתוך השאיפה להשגת המטרה הקדושה שברעיון „המז־רחי". דבריו השאירו רושם עז על קהל המשתתפים. מר יהודה ונגרובי הודה לרב הראשי על המתנה היקרה: שני ספריו שהופיעו לאחרונה—שכיבד בהם את וועד הקהלה. בשורת „התקוה" נעלה המסיבה. בצאת כב' הרב הראשי מהמסיבה זכה שוב למחיאות כפים סוערות מצד קהל עצום שחיכה בחוץ.

קל.

לשכת עבודה של הפועל המזרחי בגליל ובעמק הירדן

ביום חמישי י"א מנ"א ת"ש התקיימה פגישת באי כוח איתגוני ההתיישבות של הפועל המזרחי בגליל ובעמק הירדן. השי־תפו באי כוח האיגונים: „הוריעים" — סרג'עני, „מצפה הגליל" — סג'רה, „משמר הגליל" — מצפה, „אלומה" — יבניאל, „אירגון ירושלים" — מנחמיה ואירגון „ביתניה". מטעם המוסדות המר־כזיים השתתפו ב"כ מרכז העבודה חח־בויאר וב"כ המרכז החקלאי הח' רוט־שטיין.

הדיון היה על מצב העבודה של האיר־גונים הנ"ל. מפי כולם נשמעה התביעה לסידור עניני העבודה במקומותיהם. כמ־עט כל האיגונים נאבקים קשה על קיו־מם וחלק גדול מתקיבים בנוי גם על עבודת חוץ. ברגיל אין הרבה מקורות עבודה בגליל, אולם כעת, בקשר עם העבודות הממשלתיות, יש עבודה בשפע, אבל לא בשביל אירגוני הפועל המזר־חי, וכמעט שהם מהדרי הנאה מהעבו־דה הזאת. וכשהם פונים לללשכת הגי־תדרות" עונים להם, שעליהם לקבל את חלקם במקומות, איפה שהם נמצאים, ובמקומות אלה כמעט שלא נותנים להם שום עבודה, כי המתישבים גם אינם זקוקים לעבודת חוץ.

כל הנוכחים באו לידי הכרה, שהדרך היחידה לתיקון המצב היא להקים לש־כת עבודה גושית, שתרכז את כל עניני העבודה של האירגונים הנ"ל בגליל ובע־מק הירדן, ולבוא בדברים עם כל הגורמים להפנות את תשומת לבם למ־צב העבודה של האירגונים ולהמציא להם עבודה וגם להסדיר ולחלק את העבודה בין האירגונים לבין עצמם.

הוחלט פה אחד להקים את הלשכה הגושית. כמרכז הלשכה נתמנה הח' שינ־מאן מסרגעני.

מטעם מרכז העבודה הובטחה כל העז־רת ללשכה, למען שתצליח בעבודתה.

כינוס מדריכות של עלית הנוער

ביום שני ייפתח בכפר הנוער הדתי כינוס מדריכות של עליית הנוער מאי־רופה על ידי הסוכנות היהודית. הכינוס יימשך יומיים וידון בבעיות החינוך וה־חברה בנקודות ההתיישבות והחקלאות של עליית הנוער, בתכנית: הרצאות על חינוך והוראה, קליטה רוחנית בחיי היי־שוב ועוד. הפתיחה על ידי הגב' ה. סולד.

הכתרת הרב שבתאי לחבר הרבנות הראשית לארץ־ישראל ובית־דין הקהלה בירושלים

ביום ג' אחרי הצהרים נתקיימה באולם וועד הקהילה בירושלים ישיבה מיוחדת של המועצה הדתית, בהשתתפות הרבנים הראשיים לארץ ישראל, רבנים מורי הו־ראה בשכונות שונות, ב"כ הועד הלאומי, חברי וועד הקהילה וקהל נכבדים ומוז־מנים. בסדר היום עמדו:

א) אזכרת־אבל להרב אברהם פילוסוף ז"ל, שהיה חבר הרבנות הראשית לא"י וחבר בי"ד של קהילת ירושלים; ב) למלא ידי הרב צדקיה שבתאי לכהן במ־קומו של הרב המנוח.

פתח הרב משה אוסטרובסקי בשם המו־עצה הדתית שליד הקהילה:

„עד שלא שקעה שמשו של עלי — זרחה שמשו של שמואל הרמתי". לפני כחודש ימים, אחרי פטירתו של הרב אברהם פילוסוף ז"ל נתקיימה ישיבת אבל. והיום התכנסנו לבקש את הרב צדקיה שבתאי למלא את מקומו של המנוח ז"ל וכנהוג יספיד הרב החדש את הרב המ־נוח.

הרב צדקיה שבתאי אמר, שכל חייו של המנוח עברו בעמלה של תורה, בע־בודה וגמילות חסדים ובזה קנה לו שם טוב בין כל מכיריו הרבים שחוקיריהו תמיד.

בסוף דבריו אמר הרב תפילת אזכרה.

הרב מ. אוסטרובסקי קרא את הפרו־טוקול של בחירת הרב החדש וממנו נר־אה, שהבחירה ברב החדש חביבה ומקו־בלת על חברי הרבנות הראשית ונשיאיה, על הקהילה וראשיה ומאושרת על ידי חוקת הועד הלאומי והחוק הממשלתי לפי זה נבחר הרב צדקיה שבתאי לחבר הר־בנות הראשית לא"י וחבר בית הדין של קהילת ירושלים.

ראשון למברכים היה מרן הרב הראשי לא"י מהרי"א הרצוג שליט"א. „אנו מקב־לים בשמחה את פני הרב הנבחר. „יבורך הנבחר בימיו ובימינו נזכה לגדולה שלי־מה".

הרב הראשי והראשל"צ ר' מאיר בנ־ציון חי עוזיאל שליט"א: הרב המנוח וייבדל לחיים הרב צדקיה שבתאי שניהם היו נאהבים ונעימים. יהדיו גדלו, בישו־בה אחת נתחנכו ועסקו בתורה: תקופות כהונתו של הרב הנכחר כרבה של יפו, טרופולי ולבסוף בארם צובה מעידות, שאכן הבחירה עלתה יפה וכוח מועיל נוסף לרבנות הראשית ולבי"ד של הק־הילה בירושלים.

בסוף בירכו: הראב"ד צ"פ פראנק שליט"א, הרב א. אבו־כזיר, ה"ה א. אל־מליח, יהושע השיל פארבשיין, דוד אבולעפיה, הרב א. ח. צוובנר והרב י. ג. הורביץ.

אחרי הנאומים הסבו האורחים ליד שולחנות ערוכים בכל סוב.

דתפריץ לרשות זרה

מר פ. נאשם אתמול בפני השופט מר רוזנצוייג בהתפרצות לרשות זרה והע־לבת הגב' דבורה כהן. הנאשם היה בא למשפחה, שגרה בביתה של הגב' כהן ואף אחרי שהמשפחה עזבה את הדירה, היה בא ומציק לה. הוא נידון לתשלום קנס בסך שלוש לא"י או חודש מאסר.

מפעלי עזרה סוציאלית בתל־אביב

לקראת הרחבת המפעלים לטיפול סו־ציאלי בתל אביב סיירו העתונאים בהדרכ־תם שה הגב' גלנר והד"ר בלאואר בתחנות לעזרה סוציאלית ובמוסדות המחלקה, הפ־זורים בכל חלקי העיר.

בתחנות אלו לעזרת סוציאלית בו־כחנו, מה רבת ועגפה העבודה, שהוטלה על עובדי ענף זה של פעולה ציבורית ומה רבים התפקידים, המחכים לפתרונות ופעולות ואין גואל להם מחוסר אמצעים.

מאוקטובר עד יולי הוצאו לצרכי סיוע ועזרה סוציאלית 42,000 לא"י ועכשיו מעריכים את התקציב הנדרש בסך 12,000 לא"י לחודש. בתחנות לעזרת סוציאלית נראות ביום פנים חדשות לרוב.

נזקקים הם בעיקר העולים שעברו במשך חדשים חבלי עליה קשים ושולטלן באניות רעועות על פני ימים. הם הגיעו למחנו חפצם, כשבריאותם נת־ערערה ומחוסרי כל. לאלה מוגשת גם עזרה כספית, מלבד הדאגה והטיפול בהב־ראתם.

החלק הארי של העבודה הסוציאלית מוקדש לחולים ולילדים, שאין יד ההורים משגת לפרנסם ולכלכלם. בעונת החופשה ניתנה הזנה לילדים במועדונים שליד בתי הספר ובמטבחים. עם התחלת הלימו־דים בבתי הספר יעלה מספר הילד־דים. הילדים באים הבעים לבית הספר המזון היחיד, שהם מקבלים הוא של מפ־על ההזנה. מפעל זה דואג לא רק להזנת גופו של הילד, אלא אף להזנת רוחו. הילד מבלה שעות אחדות באווירה נוחה, המבריאה את נפשו, אחרי הדכאון שבית ההורים הנתון במצוקה משרה עליו.

הטיפול בחולים מעונף ודורש מסירות וסבלנות והכרת המצב. יש לשמור על החולה, שיחלים באווירה מרגיזה. ריבוי החולים, שהציבור דואג להבראתם, מבהיל. האומללים האלה רובם אנשים גלמודים ללא קרוב ומודע והצובה גורמת להחמרת מצבם. חסר בי"ח לחולי שחפת. כמאתיים העם והפעולה שנעשתה עד כה בשטח זה, אין בה כדי להקטין את סכנת ההתפשטות של המחלה הזאת בין יושבי הפרברים. חסר בית־חולים לחולי שחפת. במאתיים אלף זקוקים לטיפול רפואי מתמיד בבית חולים וכארבע מאות איש וביניהם ילדים קטנים והורים המהווים סכנה לילדיהם

(סוף בעמוד אחרון)

„בית יעקב" בתל־אביב

בומן האחרון מתפתחים יפה המוסדות של „בית יעקב" בתל אביב, העומדים תחת הנהלת מיסד התנועה בארץ", ה' מאיר שצרנסקי.

בית הספר החרדי לבנות לתורה ולמלא־כה „בית יעקב" עבר לדירה החדשה, גדו־לת ומרווחה ברחוב רבינוביץ 11, תביה המוקדש אך ורק לבית־ספר וגן ילדים, עומד בגיבה נהדרה בסביבה טובה ושקטה. המכיר את ביקו"ס רואה הנהלה הוקה ומ־סודרה בתוך בית הספר. וגם המורות הן ממדרגה הראשונה.

בית הספר סבר הביא מחורים אחדים של תלמידות יודעות תורה ומדע.

מתקיים כמו כן בתל אביב סמינריון חרדי למורות ולגננות „בית יעקב" בר־חוב התבור 44. תחת הנהלת ה' מאיר שצרנסקי. להסמינריון באות תלמידות מקרוב ומרחוק. חוץ מתלמידות של תל־אביב נמצאות גם תלמידות מירושלים, חיפה, כפר עטה, כפר תסידים, חדרה, הרצליה, פתח תקוה, בני ברק, רמת גן ועוד.

בין מורי הסמינריון נמצאים רבנים מפורסמים וטובי הפדגוגים. מבקר הסמ־נריון רואה בו את הירושה הבחנית של הסמינריון „בית יעקב" בקולה רק בחב־דל הזה שהם לפדו על פי דת רק למדני קודש וכאן משתלמות התלמידות הן בלי־מודי קודש הן בכל לימודים הכלליים. במשך זמן קצר רכש הסמינריון אהדת כל החוגים בארצנו.

השנה גומר המחזור הראשון של הסמי־נריון ויש לקוות שהתלמידות גומרות המחזור הזה תקבלנה משרות כמורות בבתי ספר שונים.

מתקיימת גם פגישה „אחל שרה" על יד הסמינריון ובית הספר שעבדה כבר לדירה חדשה ברחוב רבינוביץ 13. בה פגישה מקבלות התלמידות כל השטיל.

השנה נפתחים סניפי בית הספר „בית יעקב": בכונת פלורנטין ברחוב המכבים, בצפון ברחוב שלמה המלך וברחוב לי־לינבלום. כמו כן נפתחים גני ילדים על יד כל סניף וסניף.

מבקרי משרד הראשי של „בית יעקב" בתל אביב, ברחוב רבינוביץ 11 תואים כי ישנה יד היודעת לנהל ולפתח את הת־נועה הזו של „בית יעקב" במקום הזה.

ב„אליצור" ת"א

עם התחבות הפעולות הספורטיביות מקצועיות ב„אליצור", על ידי פיתוח ענפים חדשים: שחיה, שייט, כדור רגל, כדור סל וכו' הורגש החסרון במסגרת אר־גונית, שתכלול בקרבה את כל החברים המתאמנים בפעולות ספורטיביות. בבחרה הנלה חדשה, העוסקת באיחוד החברים וליבודם, לשם גיבוש הנוער הדתי והדר־כתו לקראת תפקידים ישובים כלליים, ציבוריים דתיים, ראשית העבודה של ההנהלה החדשה היתה לפתוח מועדון, בו ימצאו חברי „אליצור" פינה משלהם ואף מקום לבילוי זמן בערבים. במשחקים שונים, בשיחות ובסיפור יחסים חברתיים.

ביום ד' מנחם אב התקיימה שיחת־הברים שנפתחה על ידי הד' קוטף, בוו־כוח השתתפו החברים דב, דויטש, נס. שפירא ועוד. בדברי החברים בא לידי ביטוי הרצון להחיה את הפעולה הצי־בורית ולעזור להתפתחותו של „אליצור" כמסגרת עצמאית של הנוער הדתי המצוי־ין בפעולות ספורטיביות.

יש לציין בומן האחרון עליה ניכרת במספר החברים. יום יום נרשמים חברים חדשים, וכל אף העובאים הבלתי נתנים לפעולות ארגוניות חברותיות בעיקר עקב האפלה, הרי בכל זאת מסתגלים גם למצב, ועכב ערב מתכנסים חברים באולם „הפו־על המזרחי" המשמש מועדון לחברי „אלי־צור".

הח' ד"ר קורצוייל קיבל עליו לרכז את הטיפול הרפואי בין חברי „אליצור־בתל אביב ובשכונות. מסתדרת ברטיסות רפואית שבה נכיר את רוב ההתפתחות הגופנית של כל חבר בסניף.

ר.

אוטו שטראסר יריבו של היטלר

ה. ה.

(סוף)

בצ'יכוסלובאקיה מן הצורך היה להת־חיל במלחמת יחיד זו שוב. מבראשית, אחד היה יתרונו של שטראסר — ידידים טובים בתוך גרמניה ומחוצה לה, שהיו תומכים בו בממונם. בפראג הדגיש עצמו בסוח בהחלט, שהרי בין הצ'יכים לא נמצאו מעריצים להיטלר ואי אפשר היה לתאר בדמיון כלל מרגלים נאציים ביני־הם.

ושוב התחילו בריצור העתונים והעלו־גים הזערוריים כנגד היטלר. מצ'יכוסלו־באקיה, כמו מאוסטריה לפנים, הוברחו בכמויות גדולות לתוך ה„רייך" על ידי אנשים עשויים לבלי תת בשיטות של חי־רוף נפש, שסיכנו חייהם כסדר ולעתים קרובות שילמו בחייהם במחיר תקונתם היחידה, שמשתתפים הם במפעל שיקרב קיצו של היטלר.

גרמנים, גרמנים סודיים ואפילו צ'י־כים עזרו לו בעבודתו. מגנבים היו ועוב־רים את הגבול בשבילים כמוסים בחצות הלילה, עמוסים ילקוי־שכם על גבם, מלאים וגדושים אלפי נוירות נגד היט־לריות מקופלים בתוך מעטפות ועליהן בולים גרמנים מוכנים למשלוח בדואר.

מעטפה מודפסת אחת היתה בידי שט־ראסר שוב בהמצאה אחרת, שהפיץ מיל־שנשלחה אליו לפראג, הדפיס אותה ב־50.000 העתקות ובתוכן שם את העלונים שלו, את המעטפות השאירו פתוחות וכך שלחו אותן בדואר הגרמני כ„דברי דפוס". בהודמנות אחרת עשה „העתקות מנייר ומעטפה בעלת כותרת של „חברת המשפט הגרמני". כמה נזדעזע מוסד היטלרי נא־מן זה, בהיודע לו על הספרות שנפוצה בגרמניה על נייר הנושא את חותמו.

במלחמת־יחיד שלו השתמש אוטו שט־ראסר שוב בהמצאה אחרת, שהפיץ מיל־יונות של תוויות הדבקה בגודל בול דואר. תוויות אלו נשאו את הסמל של החזית השחורה, חרב ופטיש, וסיסמות שונות מעין, „החזית השחורה תגרש את היטלר", תוויות אלו היו מודבקות והולכות בכל גרמניה — על דלתות, קירות, חלונות, רכבות, קסרקטיני צבא וכדומה. היה זה פשוט כל כך להחזיק תווית כזו בכף יד ולהדביק אותה בדרך הליכה, שאי אפשר היה לעולם לתפוס מפיצי בולים אלו. פעמים הופיעו במקומות לא יאמנו ביותר על מכתבותיהם של מנהיגי הנאצים וכיו־צא באלו.

ב־1934 יצא לפועל אחד המעשים הד־ראמאטיים ביותר שלו, בנקמתו במדינה שלימה. יש במעשה זה מכל הסממנים של רומאן פלילי מרתק: פונדק בודד, יפה־פיה צהבהבה אשת חרמים, יריות אקדו־חים, בריחה במכונית" טסה וכו' וכו'.

מפעל פלאים זה, תתנת השדור החש־אית „ואהורי" שנודעה בשם „המשדר הסודי" לא היה הישגו של שטראסר לבדו, ביצוע המעשה נתאפשר על ידי בשרונו וחריצותו של איש אמיץ אחר, רודולף פורמיס, מהנדסי הראדיו בגרמניה בולה, בשרונותיו היוצאים מן הכלל העלו אותו למשרה גבוהה באירגון הראדיו הגרמני אלא שדיעותיו האנטי־נאציות גרמו לשל־טונות ואנוס היה להימלט על נפשו. לסוף נתחבר אל שטראסר בפראג, הציע לו לפ־תוח „במלחמת רדיו" כנגד היטלר ושטרא־סר בעצה לו ברצון. המעצור העיקרי היה חוסר אמצעים לכך. ברם שניים אלו הצ־ליחו מכל מקום להבריח ולהוציא כספים מאת ידידיהם מגרמניה, חדף כל ההשגחה הגרמנית החמורה ביותר והעבודה הת־חילה.

הנקודה החשובה ביותר בענין זה היתה בחירת המקום לתחנת השידור. מן הצורך היה שיהא זה מקום מוכשר בכל המובן הטכני להעברה למרחקים ועם זה סודי — סודי לעבי השלטונות הצ'יכיים וסודי לגבי ה„גיסטאפו". במרחק 40 מיל בערך דרומה לפראג מצאו שטראסר ופורמיס פונדק עירידי לטיילי מוצאי שבוע בשם יפה „ואהורי" (מאחורי הגבעות). בימות הסתיו לא נתאכסן שם איש כמעט והפונ־דקאי מרוצה היה להעלים עין מהנעשה והנשמע שם.

במקום מבודד זה בנה רודולף פורמיס את המשדר החשאי שלו. היה זה, כעדותם של מומחים, מפעל פלא טכני ועמד אחר כך להאווה — עד שפלש היטלר לפראג בכל אופן — כמוצג ראשון במוזיאון הדו־אר הצ'יכוסלובאקי. מתחנה זו שודרו ידי־עותיה ודיעותיה של „החזית השחורה" שלוש פעמים ביום, כל תכנית ותכנית שעה שלימה. בלבה של גרמניה היטלרית, המשדר היה בנוי בתחבלנות יתירה בתוך קורות העליה של הפונדק הקטן; בחדרו של פורמיס לא היה נראה אלא הרמקול בלבד. יכול היה לשכב על מטתו ולפתוח את מסתרי לבו. לגרמנים בני־ארצו.

לא נעלמה מדעת שניהם אותה סכנה כת הם נמצאים. שטראסר ופורמיס ידעו יפה שמסכנים הם את נפשם. ואף על פי כן — השיגה אותם יד ה„גיסטאפו" והלמה ופגעה. האשמאי בעיקר, כמו שאומר אוטו שטראסר, היה הנורך הבכיני בממון. לא יכלו להרשות לעצמם להחזיק משמר כש־ביל פורמיס. ושטראסר נאלץ היה לשהות, בפראג לעתים קרובות.

ב־16 ביאנואר 1935 היה שטראסר ב„ואהורי" וראה את פורמיס זו הפעם האחרונה. הביא לו תקליטים חדשים של נאומים אל האומה הגרמנית. תקליטים אלו היו מוחלפים. והלכים חודש חודש. פורמיס הזכיר בשיחתו אתו דרך אגב, שלפני יום שהה שם זוג גרמני, עוג נאה־בים; האנס מילר אחד, סוחר מקיל ואדית קרסבאך אחת, עלמה יפהפיה ואהובת שער. שטראסר בעשה חדשד בדבר מיד, אבל פורמיס עשה לאל חשדנותו בהבטיחו לו שהיו אלו „אנשים הגונים וישרים".

פורמיס לא סיפר כלל לשטראסר — אולי משום שלא נזח היה לו שיכיר שט־ראסר בדבר, שנתן עיניו באותה ההבחבה — שהעלמה העמידה פנים, כאילו רוגזת על אהובה והיתה מתרפקת על פורמיס. „נצטלם יחד ויתפקע זעפן זה מקנאה", וכך עשו: פורמיס והחבהבה נצטלמו שלובי זרועי בידי המלצר. למחרת היום עזב הזוג את הפונדק, ולפי מה שנתברר אחר כך מיהר האנס מילר ה„זעפן" ונסע לברלין מיד התצלום בידו כדי לקבוע בוודאות שפורמיס הוא האיש המבוקש.

ב־23 ביאנואר חזרו אדית והאנס מילר שלח ל„ואהורי" מילר היה עיף „גורא" היה לו „כאב ראש גורא" ופרש מיד אח־רי ארוחת הערב למשכבו. פורמיס ואדית נשארו עוד ישבים יחד בחדר האורחים כשעה ומחצה. פרוצה זו, שלא שיערה כלל שהיא עומדת למות, משחקת היתה תפקידה באופן נפלא.

אפשר שפורמיס היה חושד הרבה בכל האנטומימה שלפניו, אלא שהיה בוודאי אחד מהללו, שאינם יכולים לפעול בעצ־מם לסטור אשה כזו על פניה בראי. בכל אופן בעשר עלו במדרגות והתהלכו לאורך המסדרון להיפרד לחדריהם זו לחדרה מספר ג' וזה לחדרו במרחק שתי דלתות מספר ז'.

שני אנשים בלבד, האנס מילר וגרהארט שוברט, אנשי ה„גיסטאפו" יודעים בדיוק כל מה שנתרחש אז; שניהם היו בחדר מספר ג', מהפרטים שנתגלו אחר כך אפ־שר להבין את מזימת הערמה כולה דבר מתוך דבר על בוריו: אדית, שאחזה בידו של פורמיס, פתחה את דלת חדרה, כאילו לומר לו „ליל שלום" כבר ואז ניס־תה למשכו אחריה. הלה שהקיצו בו חש־דיו הרודמים נרתע לאחור. תקעה צפרניה בידו התאמצה לסחבו החדרה — שריטות החתולה של זו נמצאו אחר כך חדותות עמוקות בכף ידו.

ואז — או שהוציא הוא את אקדוחו וירה בה. או שפגע בה כדור שהיה מכוון לו. עבודה לאמיתה לא נדע לעולם, אלא מפי האנס מילר וגרהארט שוברט — אפשרות רחוקה ביותר.

לאחר עשר בתעורר המלצר שהיה ישן בקומה התחתונה לקול הרבה ידיות אק־דוחים. כשרץ ועלה לקומה העליונה עמד כנגדו איש אלמוני ואקדוחים בשתי ידיו. מיד נרתע אחורנית, לצד המדרגות, והס־פיק עוד לראות את האנס מילר סוחב גו־פתו של פורמיס לאורך המסדרון להחד מספר ג' ושמע נאקות מות מפי אדית השוכבת ליד פתח חדרה. האלמוני (שו־ברט) דחף את המלצר ואת המשרת לתוך חדר בקומה התחתונה ונעל עליהם את הדלת. שם בחדר כלאם שמעו עוד קולות רעש וחבטות, אבל לא נעו ולא זעו מאי־מה.

בעבר זמן פרצו ויצאו בעד החלון ואצו למקום המחנה הטראני. בחדר מספר ז' מצאו גופתו של פורמיס סבולה בנפש ועל ידו שתי פצעות תבערה עשנות בלבד במקום להתפוצץ בלהבות. הרמקול נופץ לרסיסים, אבל המשדר החשאי עצמו, שהיה מוצנע בעליה, לא נגולה על ידם.

למחרת מצאה המשטרה סולם־חבלים, תלוי ומשתלשל מחלון חדרה של אדית. בדרך זו נכנס לשם גרהארט שברט. עק־בות דם נמצאו בסולם. בדרך זו הורידו שני השודדים את ארית.

המכונית הטסה שבה נמלטו נעצרה בע־יירה לבושיש באחת בלילה בגלל מהירו־תה הנתיבה. תעודותיו של הנהג היו בס־דר וניתנה לו הרשות לנהוג וללכת. השו־טר ביקש בעל המעשה סיפר שלא היו ב„מרצדס" אלא שני אנשים, שישבו במ־שבים הקדמיים. במרשב האחורי מונחת היתה „ערימת של סחבות ומעילים", ערימה זו היתה אדית.

מילר ושוברט קיבלו את הפרס על סך 10,000 מארק, שהקציבה ה„פיסטאפו" לראשו של פורמיס (לפי המודיעין של אר־טו שטראסר בגרמניה) וזכו למקום מכובד כרשימתו של שטראסר, בין הללו שהוא מקווה לערוך אתם חשבון עם מפלת משט־טרו של היטלר.

וכשדרשה ממשלת צ'יכוסלובאקיה מברלין רשמית, להסגיר לידה את הרוצ־חים, שחוללו את הפשע על אדמתה, ענו הנאצים, שאין למצוא כל עקבות שהן לא ל„מרצדס" המכונית ולא לטסעיה בכל מקום שהוא.

ברם ארבע שנים ומחצה לאחר כך, בשעת מהלך המלחמה שבחוזה, עת הפ־צצה שנתפוצצה דעזעה את העולם כולו, אישר „הפלקישר ביאובאכטר", בה

ירושלים

הסכם עבודה עם בעלי המאפיות

לפי ההסכם שנחתם על ידי ה"ה בר-מאן ואנג'ל — באי כוח בעלי המאפיות — ה"ה ברומברג, נמירובסקי ופרס — באי כוח מ. פ. ירושלים והד"ר ב. אב-ניאל — באי-כוח התאחדות בעלי התעשייה — הושג הסכם בדבר אופן קבלת פועלים למאפיות, העסקת עובדים מקרוביהם של בעלי המאפיות, מעמדם החוקי של המת-למדים, סיבות נוספות לפיטורי פועלים וכו'.

לדכרעתם של הבוררים נמסרו השא-לות: א) שבוע בן 48 שעות עבודה; ב) סמכויות ועד העובדים; ג) אחריות לסיב התחצרות; ד) קביעת סוגי הפועלים בעבודה; ה) התחייבות למניעת סאבוטא-ז' בעבודה; ו) בטחונות הצדדים למי-לוי החוזה; ז) תקנון-עבודה במאפיות וכו'.

נאשר, לדרישה העיקרית של מ. פ. ירושלים להעלאת שכר העבודה — הו-עמדה על ידי הנ"ל מחדש שאלת תוספת יוקר. במקום העלאת השכר, השאלה זו תובא שוב לפני מנהל מחלקת העבודה של הסוכנות היהודית שידון בה לפי הפרינ-ציפ שיקבעו עם מפעלי התעשייה: שרק מפעלים הנהנים מהקונינגנטורה של המלחמה חייבים במתן תוספת היוקר.

נסיון לשוד בירושלים

אתמול, ב־11 בצהרים, נכנסו שלושה צעירים לסניף של באנק יפת שברחביה, רחוב רמב"ן. על הדלת מבחוץ תלו שלט: „המשרד סגור", כדי להמעיט את העוב-רים והשבים. במשרדו הבאנק נמצאו רק הסקיד המנהל את הסניף ופקידה. אחד המתפרצים הכריחם, באימו עליהם כאק-דחן, להיכנס לחדר צדדי ושנים אחרים, שעל פניהם היו מסכות, נגשו לקופה הריקות. לרוע מזל לא היה בה אלא סכום פעוט. כמה עברים ושבים, שחיכו בתמהון ליד הדלת תפשו אחד מהמתפר-צים בצאתו מן הבאנק. שנים אחרים נמ-לטו, אך כעבור זמן נתפש גם השני, בעל האקדח. השלישי נמלט.

בבתי הדין

בפני שופט השלום הבריטי בירושלים, מר פ. בורק, הובאה הגב' פ. שניידר, שעלתה לארץ מאנגליה בתור תיירת, ונש-ארה בארץ שלא ברשות.

נקנסה ב־5 לא"י.

— מרדכי לוין, מדפוס „ירושלים", זכה מאשמה של עבירה על תקנות הה-אפלה.

עתון בעל פה של העתונאים

גלון ח', יתקיים הערב ב־8.30 באולם „אדיסון". המשתתפים: מ. ס. מאק־פרסון, המזכיר הראשי לממשלת ארץ ישראל, דניאל אוסטר, סגן ראש עיריית ירושלים, ד"ר אברהם קאצנלסון, חבר הנהלת הועד הלאומי. העורך — גרשון אגרונסקי. בר-טיס במחיר 10, 15, 20, 30 מיל במשרד כתנא. כל ההכנסות מוקדשות לקרן רכי-שת מטוסי קרב לחיל התעופה הבריטי.

בסגיף המזרחי בנחלת שבעה

בט"ז מנחם־אב נבחרה הנהלת הסניף החדש של המזרחי בנחלת שבעה. נבחרו: ד"ר ש. ליליינפלד — יו"ר. מ. גרינ-וואלד ור. פרידמאן — סגנים. הרב עמרם בלום, בן־חפץ וש. קאפלאן — ועדת התרבות. פ. ח. באלטינשטר, ר. צ. פוגל ור. פרידליך — גבאי בית הכנסת. ש. שנק — ספרייה. ד. ערדשטיין ומ. יצחקי — מפקחי המועדון. ד. פרידמאן — גזבר בית הכנסת. ר. ז. גולדהיר — מבקר.

בבית הכנסת של הסניף, בנחלת שבעה, רחוב בן־מול משרדי הקהילה, נמשכים השיעורים: משניות בשעה 7 בבוקר, פרקי־הקם „איוב" ב־7 בערב, פרקי יום בשבת ב־5 אחה"צ. המרצה — הרב עמרם בלום. מסיבת „עונג שבת" וסעודה שלי-שית.

הרב אלעזר מרדכי קניג ז"ל

שלשום נפטר ירושלים בבית שבגבעת שאול, הרב אלעזר מרדכי קניג ז"ל.

המנוח עסק בשנים האחרונות בהוצאת ספר „שאילתות" דרב אחאי גאון משבתא עם פירושים שונים. לא מזמן הופיע חל-ק הראשון „בראשית, שמות".

אשתו של המנוח נתקבלה לעבודה בבי-תו של הנציב העליון הראשון בארץ, סיר הרברט סמואל, וממשיכה לעבוד בבית הנציב הנוכחי.

בן 70 היה במותו.

במשפט צוריאנו ובניו

אתמול נסתיימה בפני שופט השלום ד"ר ב. לוי, החקירה במשפטם של ה' צוריאנו ושלושת בניו, סוחרי נעליים, שנאשמים בזה שדרשו מחברת אחריות כשלושת אלפים לא"י, בתורת פיצויים בעד חנותם, שנשרפה ב־15 במארס 1938, בעוד שהקטיגוריה טוענת, שהנאשמים הציתו את חנותם בכוונה כדי שיוכלו לקבל דמי־ביטוח.

הופיעו 27 עדי קטיגוריה. תבע הקצין רוזנשטיין. מלמד סניגוריה — עורך הדין א. לוויצקי.

אתמול נאמו הקטיגור והסניגור. היום יתן השופט את החלטתו.

חיפה

הספד
על הגאון רח"ע גרודזינסקי, ז"ל

מטעם אגוד"י ופועלי אגודת ישראל נערכה ביום שלישי בבית הכנסת הישן אסיפת אזכרה על הגרח"ע גרודזינסקי ז"ל. דברי־הספד אמרו הרב קרליץ, שפ-על במחיצת המנוח, והרב משה בלוי. בין הספדים ישב הקהל על הארץ לאות אבל. בית הכנסת היה מלא. רבים באו לשמוע גם את הרב כהנמאן, מגדולי רבני ליטה, אך הוא לא בא לחיפה.

דרישת הסוחרים
להסדרת שכר הדירה

שוועת הסוחר הועיר נגד שכר הדירה המופרז, בעיקר בחיפה ובהדר הכרמל, באה אתמול לידי ביטוי באסיפה הכללית, שדיכזה ארבע מאות איש באולם המכ-בי, ושנקראה מטעם איגרון הסוחרים הכללי.

פתח הד"ר ריך, יושב ראש האיגרון, שאמר, כי הצעקה מכוונת למוסדות הממ-שלתיים המיישובים. יש אפשרות דווקא בשעה זו, להתאמת חוקים, הקובעים את היחסים בין שוכר החנות ובעל הבית, הואיל והלחבר קובע את המעמד הכלכלי בארץ, המלוי במידה רבה במצב הסחר בכלל ועם הסחר הקמעוני.

מר שפירא דיבר בתוקף רב נגד תשלום שכר דירה, המהווה 60-70% מהרווחים. אחרי חברים קצרים שנאמרו על ידי מר זיגלמאן מטעם איגרון, בעלי המלא-כה ומר דוברין מטעם מ.פ. חיפה, התחלם בין השאר, לשלוח משלחת למושל, לעי-ריה ולוועדת המצב של הקהלה בענין זה, וועדת המצב תיתבע להקור את המ-צב ולקבוע את הגובה של שכר דירה לפי מיטב מסקנותיה.

בשעת האסיפה היו סגורים כל החנו-יות וחבתי המסחר בחיפה.

סיום האסיפה הכללית
של הדר הכרמל

זה שנים לא ראתה הדר הכרמל אסיפה כללית כה מגוונת כזו, שהוקדשה לשאלת שינוי התקנון השהתקיימה בהשתתפות למעלה משלושה מאות חברים.

ברוב דעת עצום נתקבלה ההחלטה שלפיה עוברת סמכות האסיפה הכללית לאסיפת מורשים בת 71 איש, הנבחרים פעם לשנתיים על ידי כל חברי האגודה. אחרי זה נתקבלו בשינויים קלים ללא התנגדות כל סעיפי ההצעה שהוגשו על ידי וועד ההנהלה.

נבחרה וועדת ביקורת בהרכב ט. ברוק, ח. קולומבוס, י. קרול, מ. רחוובלום, א. שכנאי.

יושב ראש הוועד ד"ר מ. סולוביצ'יק, סיים את האסיפה בהבעת תקוה, ששינוי התקנות יעביר את בושר הפעולה של מוסדות האגודה ויאפשר עבודה יותר פו-ריה ועם זאת יחזק את הקשרים בין צי-בור חברי האגודה לבין הוועד ומוסדו-תיו.

מתוך התרוממות רוח נסגרה האסיפה בשירת „התקוה".

וועד הדר הכרמל — בביתו

משרדי וועד הדר הכרמל, לרבות המח-לקה הסאניטארית עברו לבנין „תלפיות".

משאל לחורי התלמידים

היום ומחר מסדרת הקהלה משאל כללי לחורי התלמידים של בתי ספר העממיים ביחס למקום הימצאם של בניהם כעת, האם יבואו ובאיזה זמן לחיפה ועוד. מס-רת המשאל — לקבוע מראש את מידת הצרכים הרגילים והמיוחדים בקשר עם המצב בחיפה, לקראת עונת הלימודים הבאה.

גניבות

אחד הדיירים בחרוב בר־גיורה, מר בירנבאום, שסידר לו מחסן־אגירה קטן על גג ביתו, הרגיש זה מזמן, שחסרים לו כמה דברים השקים רוקים. בלילה שע-בר נעלמו גם שקים מלאים מכולת. הדבר נמסר למשטרה.

דרב הראשי דפתה תקווה

ר"כ כ"ץ שליט"א יצא לחופשה לש-בועיים ויבלה את חופשתו מחוץ לפתח-תקווה.

המשרד לענייני עגונות של איחוד רבנים עולי פולין

אחת הפגיעות הנודאות של המלחמה היא חורבן חיי המשפחה. אחרי המלחמה העולמית בשנות 1914-18 נשארו בפולין כחמישים אלף נשים, שחסרו להן ידיעות על גורל בעליהן ונשארו אלמנות חיות. הודות לפעולות המשרד המרכזי לענייני עגונות, שנתארגן ליד אגודת הרבנים בפו-לין, הצליחו להתיר מספר הגון של נשים מכבלי העיגון.

בראשית המלחמה הנוכחית נתארגן מח-דש המשרד הנ"ל ופנה במכתבים לכל הקהילות ולרבני פולין והמדינות הקרו-בות, לאסוף את החומר הנחוץ על דבר חללי חרב הקדושים שנפלו ונהרגו בזמן המלחמה. עם כיבוש פולין על ידי הנא-ציס, נפסקה העבודה החשובה הזו. מט-עם זה, החליטו הרבנים בווארשה להעביר את המרכז לענייני עגונות לארץ ישראל.

המשרד הנ"ל נפתח בעיר העתיקה בי-רושלים, בחצר „אור החיים" בהדרכתו של הרב ר' שלמה דוד כהנא, ראב"ד ווארשה (המטפל בעבודה זו זה ארבעים שנה), שכבר התחיל בעבודה.

כל מי שיש לו ידיעות בגידון הנ"ל, עליו להתקשר עם מזכיר המשרד הרב מאיר שטיינברג, ירושלים, עיר העתיקה, חצר „אור החיים".

הוועד הלאומי

מחוגי הנהלת הוועד הלאומי נודע לנו, שהידיעות, שהופיעו בעתונים אחדים מישיבת ההנהלה, שהתקיימה ביום שני, אינן מדוייקות. היום תתקיים ישיבת ההנ-הלה ואחריה תימסר הודעה לציבור, שת-עמיד את הדברים על אמיתותם.

טרוצקי

(סוף מעמוד ראשון)

כחבר במועצת הפועלים של פטרבורג ונאסר כיושב ראש אסיפה פומבית יחד עם כל חברי המועצה נשלח לטובולסק ומיד נמלט שוב ויצא לווינה, במקום שהשתתף ב„ארבייטר צייטונג" וכ„פראוו-דה". כן עבד בזמן ההוא בבית חרושת חימי. בוועידת הסוציאל־דימוקראטים בקופנהאגן (ב־1910) ניסה טרוצקי לה-קים זרם של פשרה בין המנשביקים והבולשביקים, ב־1919 התגורר בקושטא כסופר צבאי. אחר כך — בציריך וב-פאריס, מקום שהשתתף בעתונים מהפ-כניים. הוא פירסם בגרמניה ספר על סיבות המלחמה העולמית ונידון לתפיסה. אולם הוא הסיף נגד המלחמה גם באר-צות ההסכמה וב־1916 גורש מצרפת. נא-סר בעברו את גבול ספרד והורשה לצאת לארצות הברית, כמקום שהוציא את „נובו מיר".

עם פרוץ המהפכה של 1917 אספו קוראין ומעריצין כסף להוצאת נסיעתו לרוסיה. בדרכו הזדה נאסר באנגליה ושוחרר לפי בקשת ממשלת קרנסקי וה-גיע לפטרבורג מיד אחרי שהגיעו לשם לנין, ראדק והחבריא ב„קרון הסגור" המפורסם דרך גרמניה. בפטרבורג הצ-טרף לבולשביקים אולם לא נכנס למפ-לגה עד יולי 1917 כשנאסר על השתתפות במרד הבולשביסטי.

בתורת קומיסאר החוץ הראשון של „מועצת הקומיסארים העממיים" ניהל טרוצקי את המשא ומתן לשלום עם הגי-ניראל הגרמני הופמאן בברסק דליטא והשמיע את האימרה הידועה של „לא שלום ולא מלחמה". לכתחילה התנגד לחתום על התנאים של „שלום המח-פיר", אולם אחר כך נכנע להוראות לנין.

אחרי שלום ברסק נתמנה טרוצקי לקומיסאר הצבא ובמקומו נתמנה צ'יצ-רין. טרוצקי הקיט את הצבא האדום מהריסות האנדרלמוסיה ונתפרסם בקרי-אתו „פרוליטארן" על הסכם ו". ששימשה התחלה לחידוש חיל הפרשים הרוסי. על אף ההתנגדות מצד בולשביקים קיצונים תמך בידי המפקדים והמומחים הצבאיים הוותיקים מחוגי הצבא הצארי לשעבר. במלחמת פולין ב־1920 התנגד ט. להתקפה הרתי האסונות על ווארשה, אולם נאלץ להיכנע לפקודת לנין.

כי ימי המהפכה הופיעו שמות לנין וטרוצקי כתאומים וההמונים ראו בש-ניהם אבות המהפכה ומחוללה. אולם עם מותו של לנין והתחלת המחלוקת על „ירושה" המפלגתית — החלו סטאלין וסייעתו לחתור בלי הרף תחת עמדות טרוצקי המלחמה זו נסתיימה בידוע בגי-רוש לאלמא־אתא (ווירני ב־1928) ולב-סוף בגירושו לקושטה (1929). במקום שהתגורר כמה שנים על איי הנסיכים בים השייש.

תל־אביב

העליב שוטר

הרכל גולדברג, העליב שוטר, כאש-ר לו „תמורי". אתמול הובא הנ"ל בפני בב' השופט מר רוזנצוויג, שחייב את האשם למתן ערבות להתנהגות טובה במשך שנה, בסך חמישים לא"י.

נאשם בעבירה על
תקנות הוואלוטות

מאיר מילה, מעולי „רודי" נתפס ובכיסו 22 דולאר, שלא הציע למכירה לעציב העליון. באשמה זו הובא בפני השופט מר רוזנצוויג. הוא טען, שהדבר קרה יומיים אחרי בואו ארצה, לא ידע מתקנה הזאת ואף לא היה סיפק בידו לנהוג לפי החוק. השופט קיבל את הטע-נה חיכה את הנאשם.

המלחמה בין פודצי הגדר

עיריית יפו הטילה איסור על שחטי „עדת ישורון זראים", לשחוט „בית המטבחיים ביפו. האיסור הזה הוטל בחש-פעת בילר ופוטאש, שעשוי יד אחת ובאמ-צעות עורך דין ערבי הצליחו לקבל הח-לטה כזאת מעיריית יפו. אף ה„עדה" הנ"ל, שנשתחררה עומדים כמה רבנים מהעולים החדשים, שכרה עורך דין ערבי, כדי להעביר את רוע הגזירה. כתוצאה מהתיכוכים, התפרצו השבוע ארבעה קצ-בים לדירתו של פוטאש וגרמו נזק לר-היטים. הם נאסרו על ידי המשטרה וכ-עבור שעה שחוררו בערבות.

הרב הרסאי

מבחוץ, שיש לו קשר עם השחיטה הנפ-רדת ולפי דבריו, הזדיעה שהפיעה הש-בע בעתונון בגידון זה „מסולפת ופגעה בו באופן אישי".

תאונה

אמש נדהף רוכב אופניים על ידי מכו-נית בפינות הרחובות אידלסון—בן־יהודה. הרכב האופניים נפצע קל, המכונית ברחה באפלה.

בתי מרקחת תורנים הלילה

סאבצ'יק, המלך ,ירבי 54 (כל הלילה); שטרן, הרצל 10, טל. 5323 (עד חצות); ריש-בלאט, נחלת בנימין פינת רמב"ם (עד חצות).

אספת חברים של המזרחי ברחביה

ביום ראשון י"א מנ"א ת"ש בתקיימה בירושלים אסיפת חברים מאיזור רחביה, בדירתו של הרב יוסף וורטהיים.

האסיפה נפתחה על יד סגן יושב ראש מועצת הסניף, הרב וורטהיים, שהסביר לנאספים את חשיבותו של ויסוד סניף המזרחי ברחביה. „צעד חשוב אנו עושים היום. אבל לא דבר חדש בוסד כאן, כשם שבעיר פראג ישנה „אלט־נייישל" כן גם כאן בוסד סניף מזרחי. ישן־חדש, כדי לחדש את העבודה הקדושה". אחריו דיבר נשיא המזרחי, הרב מאיר ברלין. בנאום מקיף הראה על הישגי המזרחי בכל המובנים, בחינוך, כעניני הדת וכו' ודרש להתלכד תחת דגל המזרחי. ושכל אחד מהנוכחים יחתום על הצהרה שגם כחבר להסתדרות המזרחי. אחריו נאם ערוניסוף דיר ה. סיקי, יושב ראש הס-ניף, שהדגיש, כי רק מתוך אידגון ולי-כוד אפשר להשפיע על דעת הקהל ועל עניני הציבור, לא בענינים רוחניים בל-בד, אלא אף בענינים כלכליים. הרבה דברים עשו על ידי המזרחי. היחדות המזרחית התחילה להתארגן. על ידי הלי-כוד שלנו הצלנו אלפי נפשות מן המי-נות. אין לעמוד מן הצד, אלא יש לגשת לפעולה מאומצת ולא להסתפק בביקורת פעולתם של אחרים.

לבסוף דיבר הח' אייזנשטאדט מטעם המרכז הארצי תל אביב, על גמ"ח וסיוע ונתן אינפורמאציה חשובה.

לוועד זמני של הסניף ברחביה נבחרו: הרב יוסף וורטהיים (יושב ראש) ה"ה שלמה יוסף גנחובסקי, ע. גדליוביץ, זאב בלזר ורפאל יוסף קורן.

היושב ראש הרב וורטהיים נעל את האסיפה במלים מתובלות בדברי חסידות והביע את תקוותו, כי הסניף יתפתח וכל החברים יעזרו להרחבת הסניף על ידי רכישת חברים חדשים.

ישיבות וועדות עירוניות

אתמול התקיימה ישיבת וועדת המצב של עיריית תל אביב, שדנה בבעיות פתו-חת בית הספר. בישיבה השתתף גם מר רוקח, שהחלים ממחלתו.

היתה גם ישיבת וועדת הבשר, ששמעה את הצעותיהם של נציגי אגודת הקצבים. מסקנות הוועדה יפורסמו בימים הקרובים.

לנוסעים ב„איחוד רגב"

קהלה נוסעים בקווי השירות של „אי-חוד רגב" מתבקש בכל לשון של בקשה להקדים בשעות הערב שלפני העוצר. על הנוסעים להשתדל להיות תחנות לא יאוחר משעה 7 בערב. המשטרה מקפידה מאוד ונערכים ראפורטים במקרה של איחור.

השעה האחרונה ליציאת המכונית מה-תחנות מתל אביב למושבות וכמו כן מהמושבות לתל אביב היא שעה 7.15 בערב. הנוסעים מתבקשים להקדים ול-דייק.

ירידה במחיר הבשר

לפי ידיעות, המחלקה לכלכלה של עי-ריית תל אביב חלה השבוע ירידה במ-חירי הבשר בריב האיטליזים שבכל העיר.

שר עם עצמות נמכר ביום כ־30 מא"ו האוקיה, בלי עצמות 35 מא"ו האוקיה. אולם ישנם איטליזים המרוחקים מה-שוקים שאצלם נשאר המחיר היקר לב-שר כמקדם.

הכחשה

מאגודת האינגנרים והארכיטקטים נתבקשנו לפרסם:

לפני כמה ימים הופיעה עתונות מודעה בדברה תחרות למצבה על קבר־אחים, שבה נא-מר, כיה שופטים בהתחרות זו הם באי־כוח אגודת המהנדסים.

לאחר שעד היום לא הופיעה שום הכחשה לידיעה זו, למרות דרישתנו מאת האחראים לה, הננו להודיע כי המודעה הנ"ל הופיעה בלי הסכמתנו. ואפילו בלי ידיעתנו ואין לאגודתנו קשר ל„התחרות" הנ"ל.

יהודה שניצלר חנה מאנדל

מתכבדים להזמין בזה את קרוביהם, ידידיהם ומכריהם, לבוא ולהשתתף בשמחת כלולותיהם.

החופה תהיה א"ה אחר, יום ו', י"ט מנ"א (23.8.40), בשעה 3 אחר הצהרים, בבנין מלון טורימו, רחוב שסראוס 6.

הומנות פרטיות אינן נשלחות

ברכותינו החמות והלבביות למזכיר שכונתנו
ר' ישראל דופלט ולרעיתו
לנשואי בתם טובה עם בח"ל
אליעזר אורבך ומשפחתו, חיפה, אחוזת שמואל

ב"ה
ברכות מאליפות לר' אודי כהן ומשפחתו
לנשואי בתכם
נחום צורף

לידידי מר ישראל דופלט לנשואי בתו — רב נחת.
ולידידי בנימין שחור לנשואיו. יבנה ביתו ברוח שאיפותיו.
מאחל אברהם גולדברג

לשושנה ויצחק קופמן — להולדת חבן
לשרה ובנימין — לנשואיהם
רב ברכות
משפחות: ג. יערי, ק. גולדרייך, א. רימשמין

לחברנו היקר חיים דוד פיקוש ואשתו
לבר מצוה של בנכם ישראל — מיטב ברכותינו
תזכה לראות בו ממשיך נאמן ומגשים שאיפותיכם — שאיפותינו
סניף הפועל המזרחי חדרה

להח'
בנימין שחור — לנשואיו עם בח"ל
רב ברכות
סניף הפועל המזרחי בת"א

ב"ה
בית הספר „בית יעקב" בתל אביב עבר מרחוב יהודה הלוי 33 לרחוב רבינוביץ 11.

הסמינריון „בית יעקב" בתל אביב נמצא ברחוב התבור 44, ע"י רחוב רבינוביץ.
הלמודים בסמינריון החלו

פנימיה לתלמידות „אהל שרה"
עברה לרחוב רבינוביץ מס' 13.

ההרשמה לכל בתי ספר „בית יעקב", לסמינריון ולפנימיה „אהל שרה" רק במשרד הראשי של „בית יעקב" ברחוב רבינוביץ 11.
המשרד פתוח בכל יום משעה 10—12 לפנה"צ ומ־5—7 אחה"צ

כוס תנחומים והשתתפות בצער
של מחותנתנו, אחותנו האהובה
הרבנית רוחמה ברודר
והרב משה והינדא אוסטרובסקי
במות עליהם אביהם הצדיק נזר תפארת משפחתנו
הר' נחמן גדליה ברודר ז"ל
מבנין הארץ ועבודתכם הצבורית תנחמו
משה שמואל ורחל קרצמר, שאול ובילה זילברפינג, יצחק ופשה אוסטרובסקי, זליג ומלכה טיר, שרגא ומאה קרצמר, אריה ואיזול לובצקי, יעקב וחי'רבקה וכטנברג, שלמה ונחמה פישמן, מאיר וצלה אוסטרובסקי, אליעזר וגיטה זקס, שלום ושושנה דימנד, מאיר ונחמה טיר, אריהוינה זילברפינג

ההנהלה וחבר הפקידים
של בנק המזרחי בע"מ, ירושלים
משתתפים בצערו הגדול של
ד"ר מ. א. שולוואס
במות עליו אביו ז"ל
בנחמת ציון יגוחם

מפעלי עזרה סוציאלית

(סוף מעמוד 3)

זקוקים לתנאי חיים מתאימים, לאוויר צח ומבריא ולטיפול רפואי אינטנסיבי.

בעייה סוציאלית ממדרגה ראשונה היא בעיית הילדים העזובים. בענין זה דשו רבות והתריעו על הפשע הציבורי שבהזנ-חתם של ילדים, המסתובבים בחוצות קריה ביום ובלילה לסופם, שהם הופכים גנבים ופושעים פליליים או פושטי יד. המחלקה לעזרה סוציאלית עשתה משהו בשטח זה, אולם אין בפעולה זו משום סיפוק הצרכים. כמה עשרות נערים אוכסנו באחד הבי-תנים של התערוכה, שם הוקם להם בית מלאכה לנגרות. הנערים מרוויחים את לח-מם מעבודתם ואף הסכו מכרם לשם קניית מכונות ושמליות חדישות. אלה הם ילדי העירה, שמסבירה להם פנים בהז-מגותיה, גם אנשים פרטיים תומכים בהם בהזמנות.

שלוש שעות ארך הסיור. מוסדות, כמו בית הילדים ומטבחי־עם היו מעין תחנות-עידוד לרגל הדכאון, שהשתלט על כל אחד למראה האנשים והנשים האומללים שעמדו בתור בפתח הלשכות לעזרה סו-ציאלית. העיר מחולקת לששה איזורים ובכל איזור לשכה לעזרה סוציאלית. בה-לוקה זו כלולות גם שכונות יפו. בכל לש-כה ולשכה הוזדת אותה התמונה המחרידה של אנשים מנוונים, נשים חיוורות, זקנים תשושים וצמוקים ותינוקות חולים על זרועות האמהות הרעבות.

לכל אלה דרושה עזרת הציבור!

ג.

הריני מודיע, שהגשתי בקשה לעיריית תל אביב לרשיון למכירת משקאות חרי-פים במסעדה „עדן" ברחוב רבינובץ 20, לשנת 1940.

ישראל ברונר

מודעה

היות שעובדת לרשותינו העסק קפה ומסעדה עם מכירת משקאות חריפים של מר מרדכי־מלכה ברחוב הרצל 24.

הננו מודיעים בזה, שהגשנו בקשה לעיריית תל אביב לרשיון למכירת משק-את חריפים לשנת 1940 בהקפה הנ"ל.

נחמיאס יחוף וצפורה

THE
YORKSHIRE
Insurance Company Ltd.
חברה לאחריות
יורקשיר בע"מ
נוסדה בשנת 1824
קרן שמורה 12.000.000 ל"ש
עוסקת בכל ענפי אחריות
כגון: אש, פצויים לפועלים, מכוניות, אסונות ומחלות, זכויות לחלונות, ימית וכו'
הסוכנים: מלפורד ושות'
ת. ד. 544, טלפון 4261, ירושלים
סוכנים בכל רחבי ארץ ישראל

בבתי הקולנוע

הצגה א' 7.30
הצגה ב' 9.30

תל אביב

אופיר — הנדי הרדי מיליונר
יומיות: להקת הרווין
אלנבי — מעברי השומה האפורה
יומיות: סטנלי לוינגסטון
ככר דיזנגוף — אש בים התיכון
יומיות: א) ציד הדגים, ב) ליל פנים
מגדלור — מסכת הברזל
יומיות: מסכות הברזל
מוגרבי — תמימות
יומיות: האונטורה בשדות
עממי — קונצרט בטהובן
שדרות — גרנד הוטל
יומיות: ויקטוריה הגדולה

חיפה

אורה — ד"ר קליטארהאוז
יומיות: א) וידויו של מתאבד,
ב) אהב בחוצות
אמפיתיאטרון — לגיון הכבוד
יומיות: א) וידויו של מתאבד,
ב) אהב בחוצות
ארמון — אלפים בהור ובחורה אחת
יומיות: א) חדות החיים
ב) שבועת הארבעה
עין דור — א) במחירות הבזק
ב) מאורעותיו החדשים של טרזן
יומיות: מרגל 9 × 24 המערכות

אהל

תיאטרון פועלי א"י

יום ד' 28.8 שלטון החושך דחובות
יום ה' 29.8 שלטון החושך פתח תקוה
מוצ"ש 31.8 שלטון החושך
„אדיסון" ירושלים
יום ה' 5.9 שלטון החושך
„אודה" חיפה 2 הצגות
יום ג', 27.8 שלטון החושך תל אביב

האחראי: יהושע רוזלר־פלדמאן
דפוס „הצופה", ת"א, רח' הרצפת 14 ת"ל

תמלוחת טבריה

אחרי נסיונה במשך 15 חודש במרח-צאות החמים של טבריה נמצא כי על ידי ריכוז המים המיניראליים של המעי-נות החמים אפשר־להשג תרכוזות חרי-פה פי עשרים ממימי טבריה הרגילים. התוצרת המיוחדת הזאת נקראת „תמלו-חת מי טבריה". הבסיקוניות הללו נערכו כדי לאפשר להביא למשק תוצרת דומה לאלה שהוצאו לשוק על ידי מוסדות המרחצאות באירופה, — ביחוד „תמלו-חת קרויצנאך". תמצית מרובות זו של מי הרפואה של חמי טבריה וודאי תוכה להצלחה רבה בארץ ישראל, ביחוד באה היא לעזור לאנשים שמשום־מה אינם יכולים לנסוע למרחצאות; כי עתה יוכלו להתרפא גם בביתם הם.

התוצרת נמכרת, כאמור, בשם „תמלו-חת טבריה", בכלים שתכנם מספיק לעשיר אמבטיות. לכל אמבטיה של מים חמים (38 מעלות צלזיוס) יש צורך בשני ליט-רים 8 כוסות) של תמלוחת.

בשעה זו, כשארץ ישראל מגבירה יותר ויותר את הייצור העצמי של צרכי רפו-אה, יש לראות בהישג בוטח ייצור מיצרך רפואי ממקורות הארץ גופה, בלי להס-תכן בבעיות של אימפירט חמרי גלם; ביחוד חשוב הישג זה מאחר שכבר יצ-אן מוניטין למי טבריה כתרופה למחלות השגרון, מתנת, ירכת וציינית.

בראדיו

ירושלים

1.30 אותו מן; זעימות זכרונות; חלקים ג' וד' (בעיבוד פינק), בביצוע תומרת הקולנוע דגל, בניצוחו של א. סטרקי; 1:40 חדשות בעברית; 5 אות זמן; קונצרט למוסיקה קלה למאזינים העברים; 5.30 פינת הנוער העברית: „מה המוסיקה הזאת לבם", מאת עפרה, מרים ויחיעם; 6 „תבנית ומבנה בלשון", מאת יצחק לבני; 6.15—8 תכנית ערבית; 8.15 פרפראות; 8.45 שיחת חולין, מאת ישעיה קרניאל; 9 „חיי יהודי תימן בשיריהם", סדרת שחות עם הד-גמות מוסיקאליות, מאת יחיאל עדקי. ה: חתונה יהודית בתימן; 9.30 חדשות בעברית.